ԻՐ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5816 — 5/18 ՄԱՐՏ 1905 — ՇԱԲԱԹ — 11 ՄԱՅԻՍԻ 1323 — ԻՐ. Տ. ՐԻ Թ. 5816

آره‌وك غازه‌تەسی ادارەسی — خزینه‌ی آره‌وك

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ,, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 գր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 1½ գրուշի փուլը 100 գրուշի հաշուով:
Տեղական Գրպատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերցուի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԹԱՂԱՆՑԻՆ ԸՆԹԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ
Ա. Ռ Թ Ի Ւ

Մաքրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդին փափաքութիւնը չենք գիտեր թէ պիտի ինուած՝ ազգկանց վարժարանի մը չինութեան ծրագրին՝ դէր Մուշեղ վարդապետ մարմնացուցած եր իր քարոզչութեան օրերուն։ Մաքրիգիւղ եապէս պէտք ունի այդ վարժարանին. որդի վարժարանը հաղիւ թէ կը բաւէ մանկերուն,—ինչպէս կը հաստատեն,—եւ մանչ ազգիկ խառն մէկ լարկի տակ հաւաքելու դրութիւնն ալ դարձեալ չէ կարող մը անպատեհութիւններէ, օրանց մասին Մաքրիգիւղցիք փարձաւոր եղան արդէն, քանի մը տարի առաջ լարուցուած կրթական խնդիրներու մէջտեղին։

Այս պայմաններուն մէջ, տակաւին անցեալներու, գեհենանգութեամբ ընդունուեցաւ ազգկանց մասնաւոր վարժարան մը կառուցանելու գաղափարը, եւ նոյն իսկ բաղմաթիւ Մաքրիգիւղցիներ 2000 ոսկիի մօտ գումար մը տարբերեցին այդ գաղափարին իրականացման համար։ Առաջ վրայ՝ Մուշեղ վարդապետ մեկնեցաւ Առանց, իր պաշտօնատեղին, եւ ալ անդամ մըն ալ ազգկանց վարժարանին չենք գտեր, տարբերուած գումարին, եւ անկէ դուրս դանուելիք օժանդակութեանց մասին բան մը չլսեցինք։ Վրայ եկաւ նաեւ Թաղ. Խորհուրդի փոխութիւնը, ու վարժարանին կառուցման գործը բոլորովին մոռցուեցաւ մասնաւորապէս։

Տեղն է ուրեմն հարցնել թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ այդ գործը։ Վերադարձուցուած 2000 ոսկիի գումարի կարեւոր մեկ մեկ մասը տարբերած էին նախորդ Թաղ. Խորհրդոյ անդամները։ Այդ անձերը պիտի յորդորեն իրենց խնայումը, պիտի ուզեն կրկին այժմ ալ չենք գտեր գաղափարին եւ անոր յաջողութեան գործին օժանդակել, հիմա որ հրաժարած են ու լեցած Թաղ. գործերու հանգուցութիւնը։

Մեր մէջ,—Մաքրիգիւղի վրայ չէ խնդիրը,— դիտաւոր երեւոյթ մըն է որ մէկզմէկու յաջորդող Թաղ. Խորհուրդներ տեսակ մը տրտունջութիւն, տեսակ մը ցաւ ու թշնամութիւն կը սնուցանեն իրարու նկատմամբ։ Ցամաքն նորընտիր Թաղ. Խորհուրդ մը իր նախորդին նոյն իսկ օգտակար կարգադրութիւնները կը լեցէ ամբողջ՝ ինչպէս որ մեռցած էին միւսին հրաժարմամբ, անոր նոյն իսկ չինելի ու բարերար ծրագիրները,—ըստ եկեղեցւոյ պաշտօնութեան, ըստ դէպքոյներու բարեկարգութեան մասին,— կը Թաղս մեկ կողմ, բոլորովին նորը ընելու յուսակնութեամբ եւ անպարծութեամբ։

Անոր արդիւնքը սա կ'ըլլայ որ չատ հեղ՝ սկսուած Թաղային գործեր, կիսաւին կատարուած աշխատութիւններ վրայ կ'երթան բոլորովին, եւ նոր Թաղ. Խորհուրդներ կրկին այլ բեռ գիմէն կը սկսին, ընդհանրապէս իրենց ալ միեւնոյն գործը հաղիւ կեռը բերելով հրաժարելու համար։

Աւելի չնչուած բան մըն է հրաժարած Թաղ. Խորհուրդի մը անդամներուն եւ անոնց յաջորդներուն հակառակութեան պատճառաւ տառի եկած վնասը։ Մինչդեռ նորընտիրները կ'աշխատին իրենց նախորդներուն բոլոր գործերը ուսանիլ, անոնց գոյացուցած արդիւնքը սրճամբրել եւ փճացնել, վերջիններն ալ միատեւ Քշնամութեամբ մը կը ջանան ամէն արդիւնք յաջողցնել առաջիններուն գործունէութեան դէմ, եւ մարդիկ կարելի՝ ոչ՝ կը խնայեն՝ անոր ծրագիրները ջնջելու, անոր աշխատութիւնը ի դերեւ հանելու համար։

Այս հակառակութիւնը կը շարունակուի տարիներով, եւ տակաւ առ տակաւ անձնական պայքարի մը երեւոյթը կը առնայ։ Երկու կողմերն ալ Թաղին կենսական շահերը կը մոռնան, նոյն իսկ անոնց դէմ կը շարժին, իրենց Քշնամութեան գործը առաջ վարելու համար։ Բայց մինչդեռ իրենք իրարու վնասել կ'ուզեն, անդին Թաղն է որ կը տուժէ, Թաղին եկեղեցին է որ կը տուժէ, Թաղին դպրոցներն են որ կը տուժեն։

Դժբաղդութիւն մըն է որ քաղաքական պարտաւորութիւնները չատ դէպ կերպով ըմբռնուած են մեր ժողովուրդին կողմէ։ Անհնար գրեթէ միշտ չեն ուզեր հասկնալ սա կէտը թէ Թաղի մը բարօրութեան աշխատելու համար անհրաժեշտ պայման չէ որ մարդ անպատճառ Թաղ. Խորհուրդին անդամակցի։ «Պէտք է դիս Թաղական ընէք, այն ատեն եկեղեցիին ու դպրոցին կը նպաստեմ», ըսելը երեւակայելիք ամէնէն ապուշ սնամութիւնն է։ Եթէ Թաղ. Խորհուրդը ուղղակի աշխատող տարրն է Թաղին մասնակցութեան գործին մէջ, պարզ Թաղցի մը ալ նուազ նշանակելի կը դառնայ այդ գործին ալեկցելով, եւ այլապէս կենայ գոհացնել իր փառասիրութիւնը։ Մինչեռն կերպով, անհերելի անմտութիւն է ուարկելը թէ «Ես ա՛լ հրաժարեցայ Թաղականութենէ, հետեւաբար պատճառ մը չունիմ Թաղին գործերով հետաքրքրուելու, եւ կամ անոնց լուացման աշխատելու»։ Ոչինչ կ'արդարացնէ այս սեռակ ուարկութիւն մը։

Թաղականի մը պաշտօնը մշանկնի չէ. պաշտօնավարութեան արդ սահման գտնուած է ըստ օրինի։ Մենց որ՝ մարդիկ բացարձակապէս անգերազանցելի չեն մնար մի՛ միայն Թաղական ընտրուած ըլլալուն համար։ Երբ ուրիշներ մեզմէ աւելի կարողութեամբ ու ձեռնհասութեամբ, մեզմէ աւելի սիրով ու գուրգուրանքով կրնան վարել Թաղականութեան պէս հանրային պատասխանատու գործ մը, խելացութիւն է որ քաշուինք եւ մեր տեղը տանք անոնց։ Բայց տակաւ պատճառ մը ըլլալու չէ որ միանգամ ընդ միշտ մեր յարգելութիւնները խլենք անոնց հետ, նոյն իսկ անոնց ջանքերը չեղծացնելու աշխատինք։ Ը դիտակուակը, պէտք է ալ-կցինք անոնց առանց նկատի առնելու թէ անոնք Թաղականներն են եւ մենք՝ պարզ Թաղցիներ միայն։

Վերադառնալով Մաքրիգիւղի, կը յուսանք որ նորընթեր Թաղ. Խորհուրդն ու հրաժարեալը այս կարգի անտի խնդիրներով չեն զբաղիր, եւ ձեռք ձեռքի տալով կը յաջողցնեն մասնաւորապէս գաղափարը, որուն գաղափարը ամենքան համակրութեամբ ու գովեստով ողջունուեցաւ։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՄԵԾ-ՊԱՀՔԻ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՆԵՐ

Մանուշակցիները, մանաւանդ կին տարրը, կրօնքի ամենաբնական պարտաւորութիւններէն մէկը կը համարեն պահքը։ Աւանդութիւն մը կ'ըսի թէ Մանուշակցի մը իր բոլոր մեղքերը քահանային խոստովանելէ յետոյ, կը սատամի եւ լալով կը հրաժարի իր ամենամեծ մեղքը խոստովանելէ։ Բայց երբ քահանան կը տարապէ, մարդը հեկեկալով կը պատասխանէ թէ Մեծ-Պահքին մէջ օր մը, իւրը վրան քաղուած հաբի (*) կտոր մըն է կերած։ Սակայն այս հաւատքը հիմա բաւական սակաւանալ սկսած է, մանաւանդ մեծ գիւղերու նորահաս սերունդին մէջ պահքը ուտողները մեծամասնութիւն կը կազմեն։ Այս տարիս պատանները չարանան կը խրատեն իրենց զուակները՝ թէ պահք ուտողին օրերը կը պակասին։ Սակայն տակնի կանայքերը քիչ են։

Զուարճաստիր մարդ կ'ըսեն թէ պահքը պապ է. իսկ ուտիքը՝ տատ։ Առանձինը, բարկացած, կը յարձակի մարմնակնի մասին մտածող տարին վրայ եւ հիսկեկի տանին տեղին չերեփովը զարնելով անոր՝ տունէն դուրս կը վռնտէ։ «Դնա՛ հեռացիր, ըսելով, հերիք է օրքան օրդիներս պարտաւորուցիր, ծարպերնին ուելցուցիր, յանցանքներու մէջ ձգեցիր. ժամանակ է որ հիմակ Թաղուն այդ մարմնական զբաղմունքները, քիչ մը հոգեկան օրենունդով տնանելով յաւիտենականութեան համար պատրաստուին»։ Տատը կը հեղգանդի եւ դուրս կը փախչի, սակայն ժամանակ մը հաքը, տատը ուրախ եւ առոյգ, մտածելի տեղին չերեփը մէջքը խոթած՝ ներս կը մտնէ, եւ դուրս կը վառէ պապը, քանի մը հարուած տալով առաստաղէն կախուած պլուրին, որ «պապի պլուրն» կը կոչեն։

«Բառա գնա կ'ըսէ տատը պապին, հեռացիր քու տեղս ու տիտարով, լուսնով ու մախսով, Թող որ որդիներուս պակիներուն պատառ մը հաց քամեմ, անոնց օրերը, կոթ ու մածունով զովացնեմ»։

Բայց ի օրինակաւ պահքերէն, կիները ինքնակամ պահքեր ալ կը բռնեն. այս տեսակ պահքերը «փոխ» կը կոչեն. օրինակի համար կ'ըսեն, «Ս. Սարգսի փոխն եմ բռներ», Աստուածածնայ փոխն եմ բռներ»։ Ասիկա կը նշանակէ թէ, բաց ի այդ օրինակաւ պահքէն, ամբողջ շաբաթ մըն ալ անոնցմէ առաջ կը բռնեն։

Շատ անգամ ալ կը պատահի որ մայրեր, իրենց որդւոյն պահանման համար, մէկ քանի տարի շարունակ, շաբաթուան մէջ օրաշաբ որ մը, — ալ պահք օր— երկուշաբթի կամ երեքշաբթի ինքնակամ պահք կը պահեն։

Մեծ-Պահքի առաջին օրը կը կոչուի «Լուացարուք եւ օրբացարուքի օր»։ «Լուացարուք» կ'ըսուի անոր համար որ այդ օրը բոլոր մանները պէտք է լուացուին, օրբուին եւ երեսի վրայ դրուին, որպէս զի կարելի ըլլայ պանքի օրերուն մէջ գործածել։ Իսկ «Օրբացարուք»ի իմաստն է թալ տալ տնեցի երիտասարդներուն, մանաւանդ անչափահասներուն նախորդ օրերէն մնացածները,— կրծուածները — ուտել վերջացնել։

Առաւօտուն, կանուխ, Մանուշակցի հայ մարդ ոտի մը վրայ կ'տնցնէ եօթը հատ փեսուր, եւ երեսանէրուն ցոյց կուտայ, ըսելով,— «Տասը գնաց չերեփը ձեռքն, պապը եկաւ չմբռնեն ուրն»։ Ցեսայ, փայտի մը վրայ տնցնելով կը կոխէ տան երդիքն։ Ամէն չորթ փեսուր մը կը փրցնեն երեսանէրը, մեծ ուրախութիւնով, օրուն, ինչպէս ըսինք, «դապի պլուր» կ'ըսեն։

Այդ առաւօտուն, տան մէջ ճլարի կը ձգեն, այսինքն չուան մը՝ առաստաղին գերանին վրայ, եւ ծայրերը կ'տգուցեն իրար։ Այս այդ չուանին տգուցուած փէկին մէջ կը նստին եւ կ'օրօրուին, փոքրիկները քիչ մը ճօճուելէն յետոյ, տան մամիկը կը բերեն, որպէս զի «եղանի»։ Մամիկը կը նստի ճլարին մէջ՝ քար մը պահելով գիրկը։ Հարսները փոխանակ ճօճելու, կը պատչեն եւ չուանը կը պլրեն. յետոյ բաց կը Թողուն, չուանին ուրաքը կը սկսի քակուիլ եւ պատուը պայթ կուգայ առաստաղ հասնելով կողմը։ Այս միջոցին հարսները կ'երգեն հետեւեալը,— «Եղ կը ծախեմ, —Ձէթ կը ծախեմ, — Երիկս մնաս, — Ես կը ծախեմ»։

Մամն ալ իր գիրկը գտնուած քարը մէկ կողմը գեանին վրայ կը ձգէ, ըսելով. «Էշքան եղ ինձ»։ Իսկոյն հարսներէն մէկը կը վերցնէ նոյն քարը եւ նորէն մամին գիրկը կը ձգէ. մամը նորէն առնելով քարը կը ձգէ, ըսելով. «Էշքան եղ ալ մեծ հարսս»։ Ու այսպէս շարունակ բոլոր հարսներուն համար կը ձգէ, որպէս զի չառ եղ ստանան։

Այդ օրը գրեթէ ամէն տան ազգած ցորեն կ'ընեն, եւ Մեծ Պահքի առաջին օրը ամենքն ալ կ'ուտեն անկէ, որպէս զի բերանին չհոտի եւ չրթունքին չնմանի։ Ցանարկիները, Մեծ Պահքին մէջ, ուշադիր կ'ըլլան որ մի գուցէ իրենց եկած լուրերը եւ մտքերը ազդեր ըլլայ, ալ անպատեհ բան, օրինքին վրայ չգալ հոմար։»

Պառաւ կիներ կ'աշխատին Մեծ Պահքի ընթացքին մէջ վառ պահել օրենքը. տարբ պատճառը չեն գիտեր, միայն կ'ըսեն թէ Մեծ Պահքին մէջ կրակ մարելը մեծ մեղք է։ Մանուշակցիք օճախին նկատմամբ չատ մեծ յարգանք կը տածեն ամէն տարիներու մէջ, օրինակի համար օճախով կ'երդուին, կրակի վրայ ղաւ չեն թափեր։ Ու երբ բացօթեայ վայրերու մէջ կրակ վառեն, վրան կը խաչակնքեն եւ ղաւ չաղ կուտան, որպէս զի սատանաները կրակ չփախցնեն։ Կրակին չեն գարներ, օճախին մէջ չեն Թքներ, վրայէն չեն անցներ, մեծ մեղք համարելով այս ամէնը։ Գիւղերները կրակ դուրս չեն տար։ Այդ փայտին ծայրը դէպ ի դուրս կ'ուղղեն, որպէս զի երբ չարը ներս գայ՝ այդ վառուած փայտէն անհնարաւոր հալածուի։ Եթէ փայտը վառած ժամանակ ձայն հանէ՝ կ'ըսեն թէ գիրենք կը բամբասեն։ Համարեալապէս լարգանք կը նուիրեն նաեւ կրակարանները, օճախին ու Թոնիրին։ Ասանցմով եւս կ'երդնուին ու կ'անիծեն. Թոնիրին վրայ պակի ու կնունք կը կատարեն, մեռնելուը ատոնց մէջ կը Թաղեն, հարսնիքին օրապատկերը կը հարբուին օճախը։ Տղաքերքը չատ անգամ օճախին մօտ կը կատարուի։ Երբ նոր տան չինեն, ամէն բանէ առաջ. պառաւը հին տան օճախէն կը վերցնէ կրակը եւ կը տանի կը վառէ նոր տան մէջ։ Երբ հաւ, կով, դուռ գնեն, կը մտցնեն օճախին, եւ ասքէրնուն վրայ ղաւ կը Թափեն։

Բալոր ատանց, անշուշտ զարդասական կրօնքի մնացած փշրանքներ են, որանց միջեւ այսօր պահպանուած են այս գաւառացիներուն բնաւորիկ բարքերուն մէջ։

Ասկէ զատ, Տառընդառաջի իրիկունը տնտղին խարոյկներ կը վառեն ու ալանց վրայէն կը ցատկեն մանուկներ, որպէս զի չարն չելլան։ Այս կրակին «դուռանչ» կ'ըսեն, եւ այդ կրակէն առնելով, հաւերուն բունկներուն մէջ կը լեցնեն քիչ մը, որպէս զի օձիլ չելլայ։ Իսկ մսիները կը պահեն, որպէս զի երբ Մեծ Պահքին մէջ կարկուտ գայ, դէպ ի երկինք փչեն ու կարկուտը դարձի։

Մանուշակցիներուն համար կարկուտը ամենամեծ պատուհասներէն մէկը համարուած է։ այս պատճառով՝ չատ կը վախնան անկէ։ Կարկուտը Եղիա մարգարէն կը Թափէ կ'ըսեն։ ուստի երբ կարկուտ գայ՝ ծերունիները կը գոչեն,— «Եղիա մարգարէ, էս չենիկ է քարերուն, խարդաս ալեարին դու»։

Սեթ չկարի կարկուտը, Տեառնընդառաջի մսիները կը փչեն երկինք, կամ «սարեմատի քիւթիւն»ը դուրս կը ձգեն. եթէ ասանք ալ չղջրին, դուրթերն խոնը հակառակ կողմը դարձ ըսած՝ դուրս կը ձգեն, որպէս զի Աստուծոյ բաղաքէ Թէ վարեր. ցաներ, առնլուեր են, ինչու՞ Եղիա մարգարէ ը փճացնէ իրենց ալեարանքը։

Թամին պառաւ կին մըն է, որ երբ իրենց ապրուստ Թարեան ժամանակ անելպատ կողմէ փէլ. պառաւները կը հարցնուին, ըսելով. «Զատուկ պառաւ, քու հերը անիծած եմ, էս կանչիկս փէլ»։

Հաւատքարքարան է նաեւ սա սովորութիւն։ Մեծ-Պահքին՝ նոր հարսները կը կլուսին իրենց տաներուն հետ, կանգնելով իւրաքանչիւրը կէնին մէկ հատարին մէջ, որպէս զի իմանան թէ իրենցմէ ո՞րն է ծանրը։

Ցիլատակութեան արժանի է նաեւ սա սովորութիւնը, որով Մեծ-Պահքին չատերը կ'երթան իրարու տուն, շնորհաւորութեան համար, եւ նոր խնամիները՝ իրարու կ'ուղարկեն պահքի կերակուրներ։

ԱԲԻՒ ՏԷՐ-ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ՆՈՐՈՑԹԻ ՔՐՈՆԻԿ

ՆԵՐՔՆԱԶԳԵՍՏՆԵՐ

Սեղանի ճերմակեղէն սպասներուն պէս հագնելու ներքին ճերմակեղէններն ալ պերճանքով կը պատրաստուին, այնպէս որ մեր մեծ մայրերը զարմանք պիտի զգային, երբ նորընծայ աղջիկ մը տեսնէին այս ամէնը։ Իրաւ է որ տանուհիք կը տիրեին ծանրագին լրջազգեստները, ու մանրակրկիտ խնամ կը տանէին անոնց նկատմամբ, բայց ներքին զգեստեղէններու մասին անտարբեր կը գտնուէին, Այսօր ծայրայեղ նրբացում մը կը տեսնուի ճերմակեղէններու գործածութեան մէջ։ Մանկամարդ հարսերուն օժիտները հրաշակերտներ են, որոնք հիացմամբ կը դիտուին։ Թաւալ քիչ, բայց որակի մասին գերազանց են։ Մեր նախայրերը հպարտութեամբ կը համբէին իրենց մէկ երկվեցեակ ճերմակեղէնները, կարգաւ շարուած դարանին մէջ։ Ոչքան չատ ըլլար անոնց թիւը, այնքան աւելի գոհ կ'ըլլային։ Այսօր, մէկ երկվեցեակին պակաս են ճերմակեղէնները, բայց աւելի նորը կատաւալ կը պարտաստուին, աւելի վայելուչ ձեւով ու գեղեցիկ կարնիթիւններով կը պճնուին։

Շատ խնամ կը տանին ճերմակեղէններու ամրողջութեան, այն է շապիկ, վարտիք, փոքր ժիւրոն, fus-foruk եւ գիշերանոց, ամէնքն ալ իրարու յարմարցուած։ Մինչեռն ձեւերը ու կարնիթիւները կը կրկնեն, միեւնոյն ժանեակներով ու գոյնզգոյն ժապաւէններով զարդարուն։

Նորէն ճերմակ գոյնը սկսած է գործածուիլ ներքին զգեստեղէններու համար, գունաւորը երեսի ձգուած ըլլալով։

Ներքնազգեստը պէտք է լուացուի։ Այդ՝ գունաւոր ներքնազգեստը չէ կարելի լուալ։ Այս պատճառաւ ընդունելութիւն չէ գտած։

Կրնաք մէկ-երկու վարդագոյն կամ կապտագոյն ներքնազգեստներ ունենալ, պայմանաւ որ մեծ զգուշութեամբ պահէք։

Գունաւոր ներքնազգեստը գաղղի մարդուշով լուալու եւ շուքին մէջ փռելու է. եթէ կ'ուզուի լաւ պահել զայն։ Ներքնազգեստը գունաւոր օճառով ջուրի մէջ պէտք է թրջուի՝ նախապէս լուալէ յետոյ։ Բայց սոսկա անպատեհութիւն մը ունի, կարնիթիւնները գոյնը կը փոխուի։

Մեռաքէ ներքնազգեստները գործածական չեն, լուալու դժուարութեան պատճառաւ։ Սիւրահի եւ բոնժէ շապիկները չէ կարելի օճառաւ ջուրով լուալ գունաւոր ներքնազգեստին պէս։ Պէտք է կեղտահանին դրկել, ինչ որ երկար բարակ գործ է։

Մէկ խօսքով, նուրբ պարիսթէ չլինուած ներքնազգեստն լուացարանը չկայ, վոլանոներով, վալանսիէնէներով, փոքր փարերով կամ հոխ ասեղնագործութիւններով պճնուած։

Դիշերանոցները մեծ օձիքներով կը չինուին, ուսերը ծածկելու սատիճան կարերուն տեղ ժանեակներ (engelure) դրուած են, ինչ որ գիշերանոց վայելչութիւն մը կուտայ ներքնազգեստին։

Ամբիրեան ձեւը, գիշերանոցներուն համար, չատ ընդունելութիւն գտած է։ Արդարեւ, չատ շնորհալի է, իր բարձր գոտիով, թեւերուն տակ նեղացած։ Վարը, զրանցքին վրայ, թեթեւ վոլան մը ներքուիթիւն կուտայ գիշերանոցին։

Սկզբնատառերը չատ փոքր ու ընդանրիկ կը դրուին ձախակողմը։ Ամբողջ մականունը դնել նորաձեւութիւնէ ելած է։

Գիշերանոցի վերջին ձեւերը, ճոխ սեռակէն, փոքր փոթերով ու ասքրբոնոներով կը չինուին, երկարքիթ դրուած, վերջն վար, ասլիւք կողմէն։ Թեւ չունի, այլ ժապաւէնէ ուռնոց մը, որ կրնայ վերցուիլ ըստ կամս, բան մը՝ որ մեծ ծառայութիւններ կը մատուցանէ հալանի չբերելոց համար։

Վարտիքները չատ կարճ ու լայն են։ Երբեմն անոնք պատրաստուին քանի մը կարգ վոլանոներով, ժիւրոնոներու ձեւ կ'առնեն, այնքան ծուալուն կը դառնան։

Վարտիքին վրայ հագնուած փոքր ժիւրոնները չատ կարճ ու զարդարուն կը չինուին։ Գալով fus-foruknերուն, պուկերոյի կը նմանին անոնք։ Շատ ազատ եւ գործնական ձեւերը կը չինեն, անհուն պէսպիսութեամբ մը։ Պուէրօ՝ լանչքին վրայ հանդուցաւորուած. պուէրօ՝ լայն գոտիով, պուէրօ՝ կարճ տատուով (պոսք), օր մէջքը կ'ընդգրկէ։ Նաեւ չատ կը կը ներարգելուն հիւսուած fus-foruknերը։ ըստ՝ մեռաքէ կամ ֆիլ ա՛նքատ։ Սակայն պէտք է դիտել տանք որ տատնիները տաք կը պահեն, ինչ որ անհնար է տաք տանն, իսկ վերջինները թալ կը կենան եւ պէտք եղածին չափ չեն սեղմեր մէջքը։

Մեր մեծ մայրերուն քամիզոլներուն տեղ այսօր կը հագնին սիրուն բէհնուարներ՝ լայն թեւերով, ոլոնք ազատ կը թեղուն ամէն չարժում, արդուզարդով զարդարելու համար։

Ներքնազգեստներուն մէջ պէտք է դասել նաեւ լիւնէնք չինուած ժիւրոնները, կաուէ պլուզները, ասեղնագործուած օրմիգեբները, պաթիթ սենեկազգեստները։ Այս ամէնը սքանչելի են, բայց լաւ պահուելու պէտք ունին։ Դժբաղդաբար այս կողմի սենեկազգեստները արդեւմի մասին փոխուած չեն։ Մասնագէտներու դիմելու է, ինչ որ ծախքի դուռ կը բանայ։

Թարգմ. Զ. Ն.

ԱԳՈՒԻՆԵՐԸ

(ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ)

Պատերազմը ամբողջ օրը տեւած ու երեկոյ եղած է։ Երկու բանակներու բազխումէն՝ բնութիւնը չորս կողմը յուզուած է սակաւին։ Թշնամիներուն հրաբորբոք չունչը կը տատանի դաշտին վրայ՝ չեկ Թանձր ամպերով։ Օդը լեցուն է ծխանգիներով, ի՛նչպես ծովը՝ փոթորիկէն ետքը։ Օրուան տենչ ցնցումներուն դղրդիւնը դեռ կը զգացուի հոն։ Երկիրը ձիւնով ծածկուած ու խանգարուած իր ձմեռնային քունէն, կը փռուի, կ'ակօսուի անիւներուն հետքերուն, ոտքերու յուռոհոս կոխկռտուքներու, կենդանիներու ու մարդերու անիւմին տակ։

Զարմանալի ոչխատանք։ Զինեալ ակօսներուն մէջ պատերազմի մահեր սերմանած է։ Մոխրագոյն Քիւնցիները բոթեր, օրտանկան գալարուներ ունին։ Բազուկներ կը բարձրանան լեցուն փուտերէն եւ ոտքեր կ'երկարին, կարծր եւ ուղիղ, իրենց ուսերէն հեռը հրելով։

Դէմքը բաց, գունատ, գոլ երեսի տակ, երիտասարդ զինուոր մը պառկած է։ Իր ձեռները վառուդէն սեւցած են եւ համազգեստը ծակծկած է գնդակներէն։ Պատերազմի ամէնէն հրատապ վայրը կը գտնուէր, ամբողջ կրակի մէջ իր ընկերները զոյն մնաց կարծեցին, երբ տեսան անոր անկումը։ Սակայն ան կ'ապրի եւ կը պառաւ իր բազանդակ ոտքերը։ ոյնչ կը պատասխանէ իրեն, բայց եթէ հղեր ու հանդիւներ...։

Վերջապէս ընդարմացած ցուրտէն եւ առատապանքէն, լռելեան՝ գնդակներու ոսլերէն, Թնդանօթներու փոլատակումներէն, կը դղրդ որ ծանր եւ հանդարտ մեծ հանգիստը երկրին, որու վերայ տարածուած է, նեստեած է իր գեղեցիկութիւնը, եւ բոլորովին պատրաստ է՝ ինքզինքը լանձնելու քունի կամ մահուան։

Բայց տնտեսի անհուն հարիւրներ վրայ, որ կ'ընդգրկէ ամէն ինչ իր կիսաբաց աչքերուն մէջ, սեւ կէտեր կ'երեւան եւ կը խոյանան երկնքին մէջ, քանի՛ կը մօտենան։ Ասոնք Թեւեր են, Թաւ Թեւեր արանք կը սուրան։

Մէկէնմիմէկ կը կենան անոր գլխուն վրայ, եւ ոգառներ անչարժ կը մնան հոն՝ տակաւ ճերմակ օդին մէջ, գիշակեր Թռչուններու հանդարտութեամբ ու Թեւածումով, որանց աչքը կը չարայ։

Պատերազմին տակաւին ծիւն եւ չիթ մթնոլորտին մէջ, այդ Թեւերուն գրեթէ անչարժութիւնը խորհիլ կուտայ։

«Արդեօք ինծի՞ համար կուգան, կը հարցնէ սակաւամբ վիրաւորեալը։ Եւ իր ամբողջ ակար մարմինը կը դողայ, երբ կը տեսնէ որ ոգառները վար կ'իջնան ամպերէն եւ կը Թառին, իրմէ քանի մը քայլ հեռուն, հողակոյտի մը վրայ։

Ասոնք գեղեցիկ Թռչուններ են արդարեւ։ Չկայ պակաս փեսուր մը իրենց Թեւերուն վրայ։ Սակայն այս Թռչուններու, պատերազմին մէջեղը կ'ապրին։ Նոյն իսկ միայն ասոնք կ'ապրին, բայց հեռուէն հանդիսատես կ'ելլան անոր՝ չատ բարձրէն, այնպէս որ գնդակները չեն հասներ եւ միայն այն ատեն վար կ'իջնեն, երբ բանակները դեռին փռուած են, երբ վիրաւորեալներն ու սպանեալները կը չփոթուին դժնդակ հաւասարութեան մը մէջ։

Ձիմարիքը ըսելով, ասոնք կարեւոր ազատուներու երեւոյթը ունին։ Զիրար կը բարեւեն կաւոյով եւ կը տեսնան իրարու առջեւ, կարմրագոյն ձիւնին մէջ ցուցնելով իրենց սրածայր ճիրանը։

Լաւ մը սիրալեւ լեռայ կը սկսին կռնչել, չատ մեղմով, չատ կամաց, առանց դադարելու դիտելէ վիրաւորեալը։

—Քուզէն, ըսաւ ան Թռչուններէն մէկը, ձեզ հոս բերի այս ֆրանսացի զինուորին համար, որ պակաս է հոն ձեր առջեւ։ Անիկա հպարտ զինուոր մըն էր, համակ ազդրուած եղկան քաղաքութեամբ մը, բայց անխնայ ամէն ինչ՝ անոնց համար։ Տեսէ՛ք իր ծակծկած Քիւնցոցը եւ հաշուեցէ՛ք թէ օ՞րքան գնդակներ պէտք եղած են զայն գետին պառկեցնելու համար...

—Քուզէն, ասիկա գեղեցիկ որս մըն է, եւ եթէ կ'ուզէք պիտի բաժնենք զայն։ Բայց պէտք է սպասել ցիր մը՝ անոր մօտ երթալէ առաջ։

Միւս Թռչունները մարկ կ'ընեն միայն ու հեռու կը կենան իր գիշատիչ ու կոր կռաւցեն։ Ան դարձեալ կը սկսի խօսիլ. «Ուրբա՛, երթանք դայն բռնենք։ Ես պիտի ուտեմ անոր սիրտը։ Ասիկա առաջ, քաղ սիրտ մըն է, որ նաեւ պիտի տաքցնէ իմինս։»

Կը լսե՞ս ինչ որ կ'ը-ան, փոքրիկ զինուոր։ Ցիրուն սիրտդ ալ չի՞ բաբանիր...

Ուրիշ ագռաւ մը խօսք կ'առնէ. «Ես ալ պիտի ուտեմ իր աչքերը։ Ցիտանական աչքերը լայն, պայծառ, կենսալից են։»

Շատ բաց աչքերդ, փոքրիկ զինուոր, եթէ անոնք կը տեսնեն դու։

Եւ ուրիշ ագռաւներ յաւ։ «Մենք ալ պիտի ուտենք անոր լեզուն, որովհետեւ լսարեն երկիրներու մէջ ասիկա դեռ ամենէն նուրբ կտորն է։»

Սառնգիւ մեռած կը կարծուէր։ Ուր երբ իրենց խորհրդաւորութիւնն ուսուցաւ՝ Թռչունները մօտեցան անոր, Թեւերնին կախած։ Զինուորը չդղրդեր իսկ։

Ինչ պարզիկ ֆրանսայի զինուորը մեռած չէ։ Տեսէ՛ք, գլուխը կը վերցնէ, ուր ցաւոտը երեւան կը հանէ քիչ մը կնճռք։ Իր աչքը կը փռուի, իր անգունքը կ'ուզուին։ Իրեն այնպէս կուգայ որ օդը նուազ ծանր է եւ ուրկի լաւ կը չնչէ։

Զմեռային արեգակի ճառագայթ մը, վարդագոյն եւ դալկահար, կը գծուի վերիվայր եղած հողին վրայ։ Եւ երբ ան դանդաղութեամբ կը դիպի անուր մարմնաքը, դոր կը համարէ արշալոյսի նշոյլներ, ահաւասիկ, իր երկնցած ձեռքին տակ, ասիկն հալող ձիւնն երեւան կը հանէ կանաչ կնճռ մը, նորաբոյս ցորենի ծիլ մը։

Օ՜հ, կեանքի հրաշալի՛ք։ Վիրաւորեալ Ֆրանսացին ինքզինքը վերածնած կը զգայ։ Իր երկու ձեռքերով կրթնած հողին, կը փորձէ կանգնիլ։ Հեռուէն ոգառները դայն կը դիտեն, պատրաստ՝ մեկնելու։ Եւ երբ տաքի վրայ կը տեսնեն զայն, որ կը փնտռէր իր լքած զինքերը, նոյնատեղ մը որ կը դողայ տակուն։ Ոգառներ ալ՝ Թռչուն, ՄԹՍԹեամբ լեցուն։

Ահաւոր Թեւերու բաղխումներ եւ կռաւցեներու կրնչիւններ կը լսուին երկնքին մէջ։

Ա. ՏՕՏԷ

Թարգմ. ՅՈՎՀ. ԺԱՄԱԳՈՏԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆը

Ռուսերուն նահանջը.— Քուրոքաբֆինի բանակին վիճակը.— Ֆպատուրուքիւնը Բեդերսպուրկի մէջ.— Պատերազմին շարունակութիւնը։

Հեռագիրներուն հաղորդած տեղեկութիւնները այն պայմաններուն վրայ, որ բնութիւնով ռուսական բանակին նահանջը առաջ կը տարուի, կ'ապացուցանեն չորս օրէ ի վեր տիրող երկուղը՝ Քուրոքաբֆինի զինուորական զօրութեանց ունեցած վերջնական վիճակին նկատմամբ։ Արդարեւ կատարուածը նահանջ մը չէ, այլ խուճապական ոտքերու փախուստ մը դաշտերէն եւ լեռներէն։ Ռուսական գեկոյցները՝ ոմանք ոչ մեկ հանրայնացուցեալ կարծիքը պատուիրելու երեւոյթը ունին, բայց իրողութիւնները բոլորովին հակառակը կը յայտնեն։ Մինչեւ Լիմիէվիլի բանակը կայ որ ազատած կամ վտանգէ զերծ կրնայ նկատուիլ։ Այդ բանակին յառաջապահները կիրակի իրիկուն Թիէ-Լինկ ժամանեցին, բայց տեսնելի ճակատամարտներ մղեցին եւ այդ միջոցին մարդաւ եւ թնդանօթի տեսակին կորուստներ կրեցին։ Կեդրոնը մեծ դժուարութեամբ եւ կը քաշուի եւ անոր մէկ մասին համար է որ կարուեցաւ Օձուի եւ Քուրոքաբֆի միացումովը։ Գալով ռուսական աջ թեւին, որուն կը հրամայէ Քաւ-լպաս զօրավարը, անոր կացութիւնը իրմա առաջնայնալից է։ Ճապոնները չառ մտնել կը տեղեն զայն եւ միշտ կը նեղեն. տարեկ կը ճապոնական բուսական մեծ զօրութիւն մը կողերուն վրայ տնկէ առաջ անցած ըլլալու է եւ պիտի կրնայ երկրորդ անգամ կարել անոր ճամբան։ Ասանց տարեկ ալ, սակայն, առանց կորստի եւ առանց միջոցներ հրամանատարութեան մը կը կատարուին։ Պեսերը ու զինուորները շուարած ըլլալու երեւոյթը ունին եւ մեծ բանակը կատարելապէս չնաւատած է, մինչդեռ ճապոնները, յաղթութեան ընծայած թափովը, կը փութացնեն իրենց հալածումը եւ կը ջանան ձեռք բերել իրենց յաղթութիւնէն առաջ եկած բոլոր առաւելութիւնները։ Կարելի է ըսել թէ Շա-Հոյէն մինչեւ Թիէ-Լինկ կատարեալ տարագութեամբ գացին։ Տասներկու օրուան ճակատամարտ մը եւ քաջ Քուրոքաբֆին ամենակատարեալ անկարգութեան մատնուած է, իր բանակին երկու երրորդ մասը բնաջինջ եղած է, պաշարները ու ռազմամթերքները փճացած են եւ իր պատենաւորման խորհրդը բոլորովին փլուած է։ Ի՞նչպէս պիտի կրայ մլաքէն անցնել նորէն Ալիմտին դէմ եւլալու, նոյն իսկ եթէ Թիէ-Լինկ, ինչպէս կ'ըսուի, մեծապէս ամրցած է (հարկ կայ լուսնցնել թէ Ռուսերը Թրէ-Լինկն ալ վրայ ասուին. Մ. Ա.)։ Դէպ ի Խարպին վերջնական նահանջն է որ պարտաւորուի կ'ըլլայ եւ սակայն այդ նահանջին նշանակն կարելիութիւն ալ յայտի չէ. քանի որ ամենայն եւ նոյն իսկ վերջնապահներու յարձակմանց դիմադրելու անկարող զինուորներ պիտի կատարեն։ Աւելորդ է ըսել թէ այդ ողբալի կացութիւնը, որ մեծ ամրութեան մը զինուորական պատմութեան մէջ իր նմանը չունի, մեծ իրարանցում պատճառած է Բեդերսպուրկի պաշտօնական շրջանակներու մէջ։ Զինուորական մեծ Խորհուրդին գումարման պահուն Նիքոլա Բ. դժգոհութիւն յայտներ է։ Մինչ կողմէ կը հաստատուի թէ այդ Խորհուրդին մէջ միաձայնութեամբ ընդունուեր է որ Ռուսիա պէտք է մինչեւ վերջը առաջ անցնի պատերազմը, մինչեւ որ հաշտի լրացնի։ Ի՞նչ նպատակ։ Ճապոնները ջարդեսնե՞ւ եւ Մանչուրիայէն վանե՞լ։ Ասիկա առաջի միտքի գործ չէ։ Տարիէ մը աւելի ժամանակէի պէտք կայ պատերազմելու կարող նոր բանակ մը կազմելու եւ նոր պատերազմի մը անհրաժեշտ ռազմամթերքները եւ պաշարները մթերելու համար։ այդքան ժամանակամիջոցի մէջ Ճապոնները ալ պէտք եղածը պիտի ընեն հզօր կերպով ամրանալու եւ անմարտելի դիրքեր գրաւելու Մանչուրիայի մէջ։ Հիմակուհիմա Վլատիվոստոքը պիտի գըրաւեն։ Միւս կողմէ Ռուսները ներկայ պարագաներուն մէջ ի՞նչպէս պիտի կազմեն երեք հարիւր հազար հոգիոց այն բանակը զոր կ'աւելցնի կ իրենց զօրավարին հրամանատարութեանը տակ դնեն, այն զօրավարին որ արդէն անկարգապահութեան օրինակը տուաւ։ Ի դէպ նինք պահ մը թէ ոնոգին բանակ մը կազմուի, սակայն ելմտական անհրաժեշտ միջոցները պիտի գտնուին։ Ռուսիա, ինչպէս զինուորական, նոյնպէս ալ ելմտական կերպով պարտաւուած չէր պատերազմի։ Հակառակ իր առաջին ապէներուն, կրցաւ դիմել գտնել, վասն զի անոր համարեն վրայ վստահութիւն կար, վասն զի ոչ ոք կրնար ընդունիլ թէ անոր զօրութիւնը իրականին մէջ տարբեր կրնար ըլլալ։ բայց հիմա որ ամենուն աչքին կը զարնէ թէ Ռուսիա անկարող է դիմադրելու ճապոնական հալածումին, թէ Մայրագոյն Արեւելքի պատերազմին մէջ վատնուած միլիոնները անդառնալի կերպով կորուած են, Բեդերսպուրկի կառավարութեան համար խիստ դժուար պիտի ըլլայ Ն. բոպոլի մէջ դարձեալ մեծաքանակ դրամ գտնել։ Եթէ հարիւր հազարաւոր մարդկային կեանքեր կորուսանելու կարելիութիւն մը կայ, ասոնց մէջ Ռուսիոյ վրայ եւ զայն հաշտութեան համաձայնելու, կարելի է ելմտական պատճառները պիտի պարտաւորեն զայն իրաւախնդիր ըլլալու թշնամիին հետ։ Այդ մասնաւոր պայմաններուն մէջ կընքուած հաշտութեան մը ստորագրումը նուազ մեծ պիտի չըլլայ եւ Ռուսիա ստար մէջ պիտի կորսնցնէ իսկապէս վեհանձն ընթացքի մը բարոյական չարը։

(Ենեսէ. Պեյմ)

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Տխուր կացութիւն.— Նոր բանակի մը կազմութիւնը.— Ընդհանուր հրամանատարութիւնը.— Զինուորական խորհուրդը.— Հաւատութեան կուսակիցները. — Ընդհանրայայ տագնապ։

Բարիզ, 14 մարտ.—Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն եօ տր Բառիի.—Պատերազմական նախարարութեան մէկ հրամանագիրը բացարձակապէս կը պատուիրէ զինուորականներուն առանց մասնաւոր արտօնութեան տեղեկութիւն չհաղորդել օրագրողներուն։ Մանչուրիոյ մէջ կացութեան համար առնուած մասնամասնութիւնները սրատմիկ են։ Ռուսական բանակը հան անուանով միայն գոյութիւն ունի եւ ճարտնական ամենափոքր յարձակումի մը չի կրնար դիմադրել։ Հիմակուընէ երկիւղ կայ որ Ճապոնները եթէ իրենց յաղթութիւնները շարունակեն, ռուսական եւ ոչ մէկ զինուոր պիտի կընայ Խարպին ժամանել։ Կը լսուացուի որ Ճապոնները լոգնած ըլլալով պիտի կենան։ Վերին չրջանակներուն մէջ տարապայման անկարգութիւն կը տիրէ։ Երեկ իրիկուն զինուորական կարուեր Խորհուրդ մը գումարուեցաւ։ Ներկայ էին Ալեքսիէվ, Վորոնցով, Սաֆոլնով եւ Ալեքսի մեծ դուքսը։ Զօրս հարիւր հազար զինուորներու առաքումը որոշուեցաւ։ Իսկոյն չարժման մէջ պիտի դրուին Քիվի 14.դ ու Վարշաւիոյ 15դդ զօրաբանակները, Բեդերսպուրկի հեծեալներու Բ. զօրաբաժինը, Վարշաւիոյ հեծեալներու Գ. զօրաբաժինը, Բեդերսպուրկի հեծեալներու Ա. զօրաբաժինը եւ Մոսկուայի հրաբանակներու զօրաբաժինը ընդամենը հարիւր քսան հազար հոգի. մեռածներն ալ հեռաշնչեալ համբաւ պիտի հանուին։ Ընդհանուր հրամանատարութեան խնդիրը դեռ վերջնական հանգամանք մը առացած չէ (Հեռագիրները ծանուցին արդէն Նիքոլա Նիքոլայեւիչ մեծ դուքսին անուանումը.—Մ. Ա.) Տրակամիրով զօրավարը կարծիք կը յայտնէ թէ Քուրոքաբֆին պէտք է շարունակէ իր պաշտօնը։

— Նիքոլա Բ. երբ զինուորական Խորհուրդին նախագահելու գնաց, դժգոհութիւն յայտնեց, վասն զի Քուրոքաբֆին զօրավարէն հեռագիր մը ստացած էր՝ ծանուցանող թէ հարկադրուած է թաղել Մուքդէնը եւ թէ ինը օրէ ի վեր զինուոր, պաշար ու ռազմամթերք պարունակող կառատարմ մը իսկ չէ ժամանած։

— Ուրիշ զրոյցի մը նայելով զինուորական Խորհուրդը որոշեր է եւ կանչել Քուրոքաբֆին զօրավարը եւ երեք հարիւր հազար հոգիոց անկամ նոր բանակ մը կազմել։

Լոնտոն.— Բեդերսպուրկէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ զինուորական Խորհուրդը միաձայնութեամբ որոշեր է շարունակել պատերազմը, մինչեւ որ Ռուսիա հասնի իր նպատակին։

— Բեդերսպուրկէն կը գրեն Թայմսի թէ հաշտութեան կուսակիցները տակնուրայ կերպով փոքրամասնութիւն մը կը կազմեն։ Ծանրակշիռ լրագրիներուն կողմէ հաշտութեան ի նպաստ կատարուած պայքարը ընդհանուր դժգոհութիւն կը պատճառէ։

— Թայմսի Թղթակիցը նաեւ հեռաւորեալ կը հեռագրէ.— Ուրիշ ընդհանրայայնացեալներու չինարիները սկսան Սեվաստոպոլի ներքին նաւահանգիստին գաղտնի մէկ տեղը։ Մէկ ամիսէն պատրաստ պիտի ըլլան։ Ամերիկան վերջին դրութեան համաձայն կը չինուին ամերիկացի ճարտարպետներու եւ գործաւորներու կողմէ։

Բարիզ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ ֆրանսայի տեղեկատուական պատուիրակները, փոխանակութեան հարցերուն համար ռուս պատուիրակներուն հետ հանդիպած չըլլալով, փոխանակութիւնը լեռնաձգեցաւ է։

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ռուսական երկու զօրաբաժիններու վիճակը.—Պատերազմին արհաւիրքներ.— Ռուսերուն կորուստներ.— Ռուս զօրի ցերուն ճարտն փոխադրութիւն.— Գուրբաքինի սխալը.— Նահանջը։

Բարիզ 14 մարտ.— Բեդերսպուրկէն հեռաւորելը կը հեռագրեն Բրքի Բարիզինի.— Նահանջը պաշտպանող ռուսական երկու զօրախումբերը վեց ժամ յարատեւ խիստ դժուար ճակատամարտ մը կատարեցին։ Թիէ-Լինկէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Ճապոնները միշտ կը յառաջանան ամէն կողմէ եւ իրենց առջեւէն կը վանեն ռուսական զօրախումբերը։ Զինուորական չրջանակներուն մէջ չի կարծուիր թէ ռուս զինուորները, իրենց ուժասպառ վիճակին բերմամբ, կարենան վերակազմուիլ։ Շա մը ապաներ ամրդրմանելի կը նկատեն պարտութիւնը։ Իրաւ վերջապահ մնացած ռուսական երկու զօրաբաժինները ընթացքնը եղեր են ճարտնական Ընդանրօթներուն տեղացուցած ռումբերէն։

— Խարպինէն կը հեռագրեն թէ կարմիր Խաչի վիրաբոյժներուն եւ իրեղէններուն մէկ մասը Մուքդէն մեռած են։ Առողջապահական մարմիններ բոլորովին կազմալուծուած են։ «Բլոր-Ֆրոմ» եւ հանկանիական դեղեր չկան։ Հիւանդները բաց կառքերուն մէջ դրուած են՝ իրարու վրայ դիզուած։ Մահերու թիւը անհաւատալի կերպով կը չատնայ։ Բազաքային բոլոր բժիշկները կը ծառայեն անդադար։ Խարպինի կայարանը ընդարձակ ամիթիատրոնի վերածուած է, ուր մեռեալ, մահամերձ ու վիրաւոր գրեթէ երեսի վրայ թաղուած են։ Այս խանգակութիւնը անբացատրելի է։ Թիէ-Լինկի մէջ տարապայման չփոթութիւն կը տիրէ։ Խարպին նաեւ մեծ հիւանդանոցի մը վերածուած է։ Բազմաթիւ կառատարմեր կը ժամանեն վիրաւորներով լեցուած. չատերը կէս մը ատառ են. մեծ մասը կը մեռնի խնամքէ զուրկ։ Ոչ-զինուորական փոխարարանները բնակարան չեն գտներ. բացօթեայ կը տառկին եւ Զինուորները անոնցմէ չատերը սպանած են։

Թոքիո.— Մանչուրիոյ ճարտնական ընդհանուր բանակեղին մէկ տեղեկագիրը հրատարակուեցաւ՝ ծանուցանող թէ Սին-Ռինկի կողմը Ռուսերուն կորուստը յայտի չէ, սակայն ուր հարիւրէ ութի զինակներ գտնուած են։ Ռուս գերիները կ'ըսեն թէ ռուսական 71դդ զօրաբաժինը գրեթէ բոլորովին փճացած է։ Ճարտնները ժամանակ չեն ունեցած մասնամասնորէն քննելու դրուելումները. առանց մէկ կան ոնուլի հանք մը, նեղ գիծով երկաթուղի մը, չորս հարիւր վագոն եւ երկու հազար հրացան։ Թէեւ Ռուսերը տիրեցին իրենց մթերանոցները, սակայն Ճարտնները դարձեալ մեծաքանակ ուտելիք եւ ռազմամթերք ձեռք անցուցեր են։

Նիու-Զուանկ.— Ճարտնական իշխանութիւնները կը քննեն հաղարաւոր ռուս գերիներուն Ճարտն փոխադրելու խնդիրը։ Կ'ըսուի թէ առանց 40,000ը Տալիի ճամբով Ճարտն պիտի ղրկուին։ իսկ Մուքդենները Հանքերուն շրջանու պիտի դրուին, երբ գեռը նուազկելի ըլլայ։ Պատերազմի դաշտէն վերադարձող տարեները կ'ըսեն թէ անձնասանութիւնները անընդհատ կը չարունակեն եւ թէ Ռուսերու անվերջանալի հոսանք մը է, որանք մեծ խումբերով կուգան յաղթողին անձնասար ըլլալու։ Ճարտնները կ'ըսեն թէ իրենց ունեցածէն չատ աւելի մեծ քանակութեամբ մը փոյթի ածուն ձեռք անցուցած են։

—Քուրոքի զօրավարին բանակեղին հետեւելը կը հետագրեն.

«Օեսմա մարշալին ծրագիրը բոլորովին խարեց Քուրոքաբֆին զօրավարը՝ որ սխալեցաւ հարճակման զօրութեանց դիրքերուն վրայ։ Նախ կարծեց թէ Բարթ-Արթուրի ճարտնական բանակը իր ձախ կողմին վրայ կը յարձակէր, որպէս մեծ զօրութիւններ համախմբեց, բայց յետոյ տեսնելով զանանք եւ կանչել Մուքդէնէն, ուր հասան չնչասպառ եւ պատերազմելու տեսակցով վիճակի մէջ։ Մուքդենի նահանջը որ մարտ 9ին սկսած էր, խուճապական փոխուստի վերածուեցաւ, երբ Ռուսերը տեսան թէ իրենց ճամբան փակած են ճարտնական հեծանիները եւ ճարտնիները, որանք արեւելքէն եկած էին, եւ որանց արագ ժամանումին յանկարծակի եկան։ Ռուսերը կը կարծէին թէ իրենց նահանջին առեն ուրեմնագրէն եկած ամրարներու կողմէ միայն պիտի նեղուին։ Ճարտնական բանակին կեդրոնը, Հաւ-Հան անցնելով, Մուքդենէն 15 քիլոմէթր դէպ ի հիւսիս ժամանեց, Շա-Հոյի մէջ երկար ու դժգոհ ճակատամարտներ կատարելէ եւքը։

Բեդերսպուրկ.— Ռուսի Թղթակիցը ահաւոր նկարագրեր մը կ'ընէ մեծ պատերազմի վրայ կատարուած հանգիպին նկատմամբ, ուր հաղարաւոր տարեր ու գոյքեր խանուած էին՝ թնդանօթներու եւ ռազմամթերքներու հետ խառն ի խուռն։ Զինուորները խուճապի մատնուած կը փախչէին։ Այդ խուճապը աւելի կը չատնար Ճարտնական թնդանօթաձգութեամբը զոր կը կատարէին Բաւ-Հօ գիւղէն ռումբ տեղացնելով տարեներու, մարդերու եւ ձիերուն խառնուրդի գաղտնարանին վրայ, ընդհանուր տակնուվարութիւն մը առաջ բերելով։ Ռուս թնդանօթաձիգները, տարեկ, թաղուցին թնդանօթի տարեները ու սնուցիները։ Միւսներն տեսարանի պարզուեցաւ Բաւ-Լիթաի կայարանին մէջ։ Ռուսերուն կորուստը ահագին է։ Ու-Ցիա-Ցէի, Մուքդենի, Ֆուշունի եւ Սին-Թա-Ցէի մէջ մթերանոցներ տարեցան։ Շատ մը սպաներ, նահանջը պաշտպանելու պահուն, սպանուեցան։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Մուտենի գրաւման ցօնը.— Ռուսական դէս մը.—Պալթիկի ռուսական նաւատքաջինը։ Ջինու չեզոքութիւնը.— Հաւատութիւնը — Ճարտնական մարտանաւեր։

Նիու-Զուանկ 14 մարտ.— Ջին ցիները Մուքդենի տակնուվարը կը ասենն հրաքաղաքներուն ի կանգնացուցութիւնները։ Ա.ք խը լեցուցած է փոդ-ներ։ Ամէն կողմ լուսաւոր պատկերներ ցոյց կը տարուին, որանց վրայ Ջինացիները ու Ճարտնները նկարուած են՝ ձեռք ձեռքի տուած։

Թոքիո.— Ճարտնները գրաւած ռուսական դրօշներէն մէկը կը վերաբերի Վիլնայի չրջանային 102.դ զօրագունդին, որ երեք պատերազմներու մասնակցած է։

Բոր-Լուի (Մորիս կղզի).—Խղաղասէր ռուսական նաւատորմիղը մարտ 4ին տակաւին Նոսի-Պէ կը գտնուէր, երբ Մէսսէյրի Օմրիս չեզնեսը անկէ կ'անցներ։ Կը հաստատուի թէ Ռ.ճէ-Թվէնէնի ծովակալը մինչեւ ամսոյս վերջը հոն պիտի մնայ, եւ այդ թաւակնէն է որ երկրորդ նաւատորմիղը հոն պիտի ժամանէ։ Ռուսական մարտանաւերուն նաւաստիները գիշեր ցորեկ նշանառութեան մարդանքներ կը կատարեն։ Էսքիրացնա չգտնուելուն պաղ օդի գործիքները աւելցած ըլլալով, բոլոր ուսեալները հարկ է եղեր ծովը թափել։ Ընդհանուր կարծիքի մը նայելով՝ Ռ.ճէ-Թվէնէնի ծովակալը պիտի չկրնայ Վլատիվոստոք հասնիլ։ Զհատատուեցաւ այն զրոյցը թէ Ռուսերը Հնդկական Ովկէանոսին մէջ կղզեակ մը գտած ըլլան՝ իբրեւ նաւակալ գործողութեանց խարիսխ։

Ուսաքինկրն.—Սոյզ աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով՝ Ռուսերը եւ կանչեր են Խաղաղակնի երկրորդ նաւատորմիղը։

Բարիզ — Ճարտնի դեսպանատունը զեկոյց մը կը հրատարակէ, հերքելով ռուսական այն լայտարարութիւնը թէ Ճարտնի զինուորները չեզոքութիւնը բռնաբարած ըլլան Մանչուրիոյն անցնելով։ Այդ զեկոյցը, ընդհանրապէս, կը թուի քանի մը պարագաներ, ուր Ռուսերը Մանչուրիոյ հողին օգտուելուն եւ չինական ժողովուրդին ու պաշտօնարանները ռուսերու վրայ ենչում բանեցուցին իրենց բանակը պարէնաւորելու համար։

Նիու-Զուանկ.— Զինու երկաթուղիի վարչութիւնը դադրեցաց երթեւեկութիւնները Իւնքէու-Սին-Մուքդենի գիծին վրայ եւ հրամայեց բոլոր վագոնները ու վագոնները Քրինէու ղրկել, որպէս զի Ճարտնները չբռնաբարեն չեզոքութիւն։ առանց համար վերջերս մեծաքանակ բրնձ ղրկուեցաւ Սինսի-Թինկ։ Այս որոշումը մեծ վնաս կը պատճառէ պատերազմութիւն ունեցող վաճառականներուն եւ երկաթուղիի Ընկերութիւններուն։

Ուսաքինկրն.—Կը կարծուի թէ ելմտական պատճառներով Ռուսիա եւ Ճարտն պատերազմը պիտի չչարունակեն եւ թէ մօտերս սեղանակի հաշտաձայնութիւն մը պիտի դայնոնայ։

Լոնտոն.—Հանկ-Քանկէն կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի թէ Ճարտնական առանձնին մարտանաւեր արբաթ առաւ Բալտիկ կղզիին մօտ (Փիլիպպիններ) տեսնուեր են, դէպ ի արեւելք երթալով։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ, 17 մարտ.—Կը ծանուցուի թէ Քուրոքաբֆին զօրավարը մասնաւոր կառատարմով ճամբայ ելած է դէպ ի Բեդերսպուրկ, ընդհանուր հրամանատարութիւնը յանձնելով Լիմիէվիչ զօրավարին, որ առժամապար պիտի վարէ այդ պաշտօնը, մինչեւ որ ժամանէ նոր ընդհանուր հրամանատար Նիքոլա Նիքոլայեւիչ մեծ դուքսը։

—Ռուս զօրավարութիւնն ալ կը հաստատէ ընդհանուր հրամանատարութեան այդ փոխութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Նիու-Զուանկէն կը հեռագրեն թէ Օեսմա մարշալը Մուքդէն մտեր է։ Զինեկան պաշտօնարանները ու ընկերները դիմաւորեր են Ճարտնի ընդհանուր հրամանատարը։

ԲԱՐԻԶ.—Ճարտնական դեսպանատունը Թոքիոյէն ստացած սա զեկոյց հաղորդեց լրագիրներուն.

«Ճարտնական ձախ թեւի բանակը Թիէ-Լի կի հիւսիսային կողմէն 35 քիլոմէթր հեռուն ճակատամարտ մը կատարեց ռուսական զինուորներուն հետ եւ յաղթեցաւ գրաւել Քայէնի դիրքը։ Քայէնի հիւսիսային կողմէն քսան քիլոմէթր հեռուն Ռուսերը նոր զինուորներ ստացան, որով հանդերձ կը նկատուի թէ մտադիր են նորէն ճակատամարտներ կատարել Ճարտնիներուն հետ։ Այս ճակատամարտին մէջ Ճարտնիներուն կորուստն է չորս հարիւր հոգի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մուքդենէն Լիաո-Եանկի համբով ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսերը չարունակելով իրենց նահանջը, Քայէնէն ալ հեռացեր եւ դէպ ի Իւթունկ քաշուեր են։

—Մուքդենէն կը հեռագրեն թէ Թունկուզերը չառ մը տեղերէն քաշեր են Թիէ-Լինկի եւ Խարպինի մէջտեղի երթեւեկութիւնն։

ԲԱՐԻԶ.—Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Քուրոքաբֆին զօրավարը սա հեռագիրը ուղղեր է Ռուսիոյ կայսր.

«Երբ Թիէ-Լինկէն կը նահանջէինք, Ճարտնական յառաջապահները Մուքդենէն դէպ ի Բանուբաւն յառաջանալ ճամբան սկսան ամրանալ։ Մեր զօրախումբերը Ճարտնիներուն վրայ յարձակելով հարկադրեցին զանոնք դէպ ի արեւմուտք քաշուելու։»

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն Տէյլի Թելեկրաֆ. Թէ Ճարտնի նաւերուն ընդհանուր սպայակոյտը բաւական յառաջացած է՝ Բուրթ-Արթուրի առջեւ ընկղմած ռուսական մարտանաւերը լուրէն հանելու գործողութիւններ։ Նաեւ թէ Սեվաստոպոլ զրահաւորը ջուրին երեսը հանուած է։

ԲԱՐԻԶ.— Թոքիոյէն հեռաւորելը կը հեռագրեն «էնֆորմասիոն» գործակալութեան.

«Թոքիոյի մէջ Ճարտնի ընդհանուր սպայակոյտին նախագահ Քատամա զօրավարը պատրաստեր է այն յայտագիծները, որոնցմով Շա-Հոյի վրայ Ճարտնները կատարեցին Ռուսերուն նահանջը առաջ բերող զինուորական գործողութիւնները, Մուքդենի գրաւման մասին անհրաժեշտ եղած յարձակողականը եւ վլատիվոստոքի հաղորդակցութեանց խզումը։

ԼՈՆՏՈՆ — Տէյլի Թելեկրաֆ հեռագիր մը կը հրատարակէ՝ ծանուցանող թէ ռուս սակաւ հեծելազօրքերու զօրաբաժին հրամանատար Ռէնենքամբֆի զօրավարը մեռեր է՝ Թիէ-Լինկի կիրճին մէջ կատարուած ճակատամարտին ատեն սատցած վերքերէն։

— Լանտէի ճարտնական դեսպանատունը սա հեռագիրը հաղորդեց.

«Ճարտնները Թիէ-Լինկի մէջ եւ չըրջակայ այն տեղերը զոր գրաւեցին, Ռուսերուն կողմէ մթերուած մեծաքանակ ռազմամթերք եւ արմրք ձեռք անցուցեր են։ Ճարտնիներուն ալ կողք գերիներ բռնած է, սակայն ատոնց թիւը տակաւին յայտնի չէ։»

ԲԱՐԻԶ.— «Լ Ֆ-բլանսէն» գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ ռուս կառավարութեան եւ Ֆրանսայի տեղանուագներու մէջ ինչ փոխանակութեան մը կնքման համար կատարուած բանակցութիւններ թէեւ անցեալները ընդհատուած էին, սակայն վերջերս նորէն բանակցութեանց ձեռնարկեր է եւ Ռուսիոյ կնքել ուզած փոխառութեան կէսը՝ երեք հարիւր միլիոն ֆր. հատներ է ու ֆրանսացի տեղանուագներուն խումբը։ Տոկոսը հարիւրին հինգ պիտի ըլլայ եւ պարքը ութը տարիէն պիտի հատուցուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռուս կառավարութեան զինուորական պարտաւորութիւններուն հոգառակ՝ հաշուեցաւ թէ յաղթը հեռագեռ կը հատատուի։ Ճարտնի կողմէ այս անգամ հաշուութեան համար առաջարկուած պայմաններուն ամէնէն կարեւորմասն է պատերազմի ուշացնելը։ Լիաոեանկի ճակատամարտէն ետքը Ճարտն հարիւր միլիոն ոսկիի պիտի հասնէր, բայց հիմա հարիւր լիաուն միլիոն ոսկիէն վար պատերազմական ուշացնելը չի հաւանիր։

ԲԱՐԻԶ —Ռուսերը Թիէ-Լինկը պարպել սկսան, դեռ Ճարտնիներուն կողմէ յարձակում չկրած, եւ հիմա դէպ ի հիւսիս կը նահանջեն։ Ճ-ր-ները չ-ուսնակ կը հալածեն եւ կը նեղեն ռուսական բանակը։ Ռուս վերջապահ գունդը յաւասհաւորէն կը կռուի, նահանջը պաշտպանելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Քաներկու ճարտնական մարտանաւեր կը պատրաստուին անցնիլ Սուեզի նեղուցը, Պալթիկի ռուսական նաւատորմիղին դէմ երթալու համար։

ՀՌՈՄ.— Իտալական կառավարութիւնը խնդրեց Զուիցերիոյ կառավարութենէն՝ լեռնաձգել Սէմպլոնի թունելին հանդիսաւոր բացումը։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՃԱՌԸ

Մոլային նոր զինուորներու երդման արարողութիւնը.— Վիլհելմ Բ ի ճառը՝ զինուորներուն ուղղուած։

Պերլին. 14 մարտ.— Ըստ սովորութեան, Վիլհելմ կայսրը Վիլհելմսֆելտի մէջ նախագահեց նոր դուռած ծովային զինուորներու երդում ընելու արարողութեան։ Այս անգամ առանձնապէս պատուիրանին չորրորդ պատուերը իր բնաբանառու, այն է «պատուեա՛ զհայր քո եւ զմայր»։ Քաղաքացիին ու զինուորին հայրն է վեհապետը, իսկ մայրը՝ հայրենիքը։ Եթէ կայսրը ակնարկութիւն մը ընելով Մայրագոյն-Արեւելքի արիւնահեղ պատերազմին, Ճարտնցիներուն հայրենասիրութիւնը եւ զինուորական ծառայութիւնը էր։ «Լ ուսատ ր ինակ» ցոյց տուաւ երիտասարդ զինուորներուն։ Աւտրիկ Վիլհելմ կայսեր խօսքն ճառին այդ մասը.—

«Քրիստոսեան զինուորներ պարտին նոյն բանները ընել Ճարտնիներուն պէս, որանք հեթանոս են։ Քրիստոնեայ զինուորները նոյն իսկ գերազանցելու են զանոնք։ իրենց հայրենասիրական խանդաղատութեան մէջ։ Այդ նպատակին հասնելու համար, ամէն ոք պէտք է ստացած ըլլայ զանազանութեան մեծ ոգիով մը եւ մասվի ըստ թէ ատիրաժեա է իր պարտականութիւնը կատարել։ Մի մասնաք թէ նաւատորմի մէջ ծառայելը թանկագին առաւելութեան մը ունի, բազդատմամբ ցամաքային բանակին վերաբերող ձեր ընկերներուն հետ։ Այս վերջինները կապուած են երկրին, բայց ձեզի նաւատներուդ, որուած է հիանալ ամբողջ աշխարհի հրաշալիքներուն առջեւ։ Ուրիշ ժողովուրդներու հանդէպ դուք կը ներկայացնէք գերման գեղեցիկ հայրենիքը եւ սեւ-ճերմակ-կարմիր դրօշը։ Կը լսամ թէ միլա արժանի պիտի գանուիք այդ առաւելութեան, ու համոզուած եմ որ միշտ օրանց պիտի կատարէք զինուորի ու նաւազի ձեր պարտականութիւնը »

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Լոռեցու ժողովին մէջ.— Լոռ Լանսդաունի յայտարարութիւնը.— Մամայինը խնդիրներ։

Լոնտոն, 14 մարտ.— Լորտերու ժողովին մէջ, երէկ, Լորտ Լանսդաուն հարցումի մը պատասխանելով ըսաւ թէ մաքսային խնդիրներու մէջ Հնդկաստան ունի մի Թալուսութիւններ կը վարէն օրնդմէ զուրկ է մայր-երկիրը։ Օրինակի համար, 1903ին, Ֆրանսայի հետ կնքած է պայմանագրութիւն մը, որուն համաձայն, մաքսային Թալուսութիւններ եղած են Ֆրանսայի, եւ ի փոխարէն, Հնդկաստան ալ օգտուած է՝ մաքսային նուազագոյն սակագրի գործադրութեամբ, կարգ մը արտադրութիւններ Ֆրանսա ներմուծելու համար։ Հնդկաստանի արտադրութիւններ, կարգ մը երկիրներու մէջ 1էն մինչեւ 11 մաքսի կնճիթարկուին, մինչ անգլիական ապրանքներ այդ միեւնոյն երկիրները ներմուծուած ատեն 13էն 35% մաքս կը վճարուի։ Այսպէս Ֆրանսայի մէջ Հնդկաստանի արտադրութիւններուն համար 5% մաքս կը վճարեն, մինչ անգլիականները 34%։ Ուստի անկարելի առաւելութիւններ են որ նոյն իսկ կը գերազանցեն ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի արտադրութիւնները։ Բայց Հնդկաստան ինքնուրոյն գաղթավայր մը չէ, հետեւաբար իր կառավարութեան պէտք է դիմել, երբ չտեսնուի կը դառնայ խնդիրը։ Կառավարութիւնը մասդիր չէ շեղելու իր ազատափոխանակութեան քաղաքականութենէն։ Հնդկաստանի մէջ, ըլլալ այլուր։ Սակայն «ազատաղաղութիւն» եւ «ազատ-փոխանակութիւն» բառերը տարբեր կերպով կը մեկնուին կառավարութեան ամենայն եւ ընդդիմադիր կուսակցութեան կողմէ։ Կառավարութիւնը չուզեր Հնդկաստանի համար պարտադրիչ դարձնել տիպիսի մաքսային դրութիւն մը, որուն համար չեն ձեռնհաս անիր։

ԳԵՐՄԱՆՆԵՐԸ ՈՒ ՃԱՊՈՆՆԵՐԸ

ՉԻՆՈՒ ՄԷՋ

Ճարոնցիներուն ազդեցութիւնը Չինու մէջ.—Գերման ցեկերութիւն մը զուսարանի մէջ յայտնուած կարծիքներ։

Բէրլին, 14 մարտ.—Գերմանական Լինկերութեան մէջ գումարուած մէջ՝ Շան-Թանկի հանքերուն անորէն Գ. ոը Քրոպեր յայտարարեց թէ Չինու Ճարոնցուցը անխուսափելի է, եւ թէ ներքսական վճռականութիւնը բոլորովին պիտի փճանայ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Ճարոնները պիտի պայքարին Զիներուն դէմ Բիսօ-Զկուի համար։ Գերմանիա յոյս կրնայ դնել Մ. Նահանգներ եւ Ֆրանսայի ազնկցութեան վրայ, որոնց ստացուած քները Փիլիպպիններն եւ Թոնքինի մէջ՝ նուազ վտանգի չպիտի ենթարկուին։ Տոքիօ. Վլատիվոստոքի, ընկերութեան նախագահը, ըսաւ թէ Գերմանիա պարտի զօրաւոր նաւատորմիղ ունենալ, Ճարոնցոյ նաւատորմիղի դէմ կռուելու համար Մայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Բանախօսը մեղադրեց Ճարոնը՝ հակագերման հրատարակութիւններ ըրած ըլլալուն համար Չինու մէջ։ Ճարոնցիները առանց կարեւորութեան ասելու իրենց գաղութարարներ, ասկաս բրիտանական վճռականութիւնը կը վարուն Ճանկ-Ցէի հովանու։ Զօրավար Կէլ, որ դաշնակցային զօրքերու կողմէ Բէքինի գրաւման ատեն կառավարիչ եղած է, անհաստատելի նկատեց Չինու Ճարոնցումը։ Զօրավար Զորանսկով Ճարոնի զինուորական յաղթութիւնները, խոստովանեցաւ թէ Չին չէր կրն

Ներքին Լուրեր

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արտրոդութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտի մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը դնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Գերմանիոյ դեսպանը եւ առաջին թարգմանը, Ֆրանսայի դեսպանը, Նախորդ Խորհրդական Պ. Պարթ եւ առաջին թարգմանը, Ամերիկայի դեսպանը, Ամերիկայի ծովային նախարարին եղբայրը եւ մէկ քանի հիւրեր, Սերպիոյ դեսպանը, առաջին քարտուղարը եւ ընտանիքը, Պելճիքայի դեսպանը, Սեւ Լեռան դեսպակատարի փոխանորդը, Սպանիոյ դեսպան-մնաստանէն երիս պաշտօնեայ, հոլանդական դեսպանատան առաջին քարտուղարը եւ ընտանիքը. Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Պլոք, Աւստրիոյ դեսպանատան պատկանաւէն ոմն մը եւ ընտանիքը, Անգլիոյ դեսպանատան երկրորդ թարգմանը եւ անդլիական գնդապետ Պ. Կոբթ, Անսալաս եւ Արմմթրանկ նաւագործարաններուն ներկայացուցիչը եւ դեսպանատան. ներքին յանձնարարուած ատենագիր աւելի զրօսաշրջիկներ։ Ներկաներէն ամենք արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՈՅՈՒՄ.— «Երէկ, ուրբաթ, Սելամլըքի արտրոդութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպերշթայն եւ Ֆրանսայի դեսպան Պ. Բոնթան պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս եւ զատ զատ ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։»

ՆՈՒՐԻ ՊԵՅԻ ՁԱՒԱԿԸ.—Ունգարիոյ հրդեհին ատեն մեռած լրհանկիր դիւանագիրներու դեր-գնդապետ Նուրի պէյի որդին՝ Դաարի պէյ, ասսերիսլ տարեկան, որ կայս. անձնապահ լրհանպետներու կարգին մէջ ընդունուած է, կայս. Իրատէի մը հետ՝ ասիա, երէկ, Սելամլըքի պահուն, անձնապահ լրհանպետներուն հետ բարեւի կեցաւ Վեհ. Սուլթանին անցած ճամբուն վրայ։

ԱՇՈՒՐԷ.—Կայս. Իրատէի մը հրամանով, երէկ, կայս. Պալատան մօտ մասնաւոր տեղ մը մեծ կաթսաներով ալուրէ պատրաստուեցաւ՝ մասնակցելու Օսման պէյի եւ ուրիշ պաշտօնատարներու հոգեհանգիստին։ Վեհ. Սուլթանին համար բարեմաղթութիւններ ըլլալէ ետքը, պատրաստուած ալուրէն բաշխուեցաւ ներկաներուն եւ աղքատներու։

—Կայս. Իրատէի մը հրամանով, երէկ, բոլոր զինուորներուն ալուրէ ալրուեցաւ։ Առանց նմոյշները կայս. Պալատ տպաները եւ զինուորները դրամական պարգեւներ ստացան։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին վրայ Մառնէն մինչեւ Աքպէ ճիւղ մը պիտի շինուի։

Ռիլի մէջ (Գերմանիա) նորաձեւած Ասարը Թէվֆիք մարտնաւը Պոլսոյ նաւահանգիստը բերելու համար Էրզրումի շրջանը մօտերս Ռիլ պիտի ուղարկի՝ նոյն մարտաւարի տպաները եւ նաւագործները առնելով։ Մարտնաւը մարտի վերջերը Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի մտնէ։

ՏՈՒԴ. ՁԱՆՏԷՐ, Անտալիի երկաթուղիին ընդհանուր Տնօրէնը, երէկ Պերլինէն կ. Պոլիս մտնելով Ռէսոթէլ Տէ Ռիւսիէ իջեւանեցաւ։

— Թանիսրոմոս կ'ըսէ թէ Տոքդ. Զանտէր լուսալիկայ ամա պիտի քաշուի Անտալիի երկաթուղիին ընդհանուր Տնօրէնի պաշտօնէն եւ Պերլին պիտի հրամասուի՝ իբրեւ Տոյչէ Պանքի վարչական Խորհուրդին անդամ՝ նոյն պանքային գործերովը զբաղելու համար։

ԲԱՄՊԱԿԻ ՄԵՆԱՀՈՒԹԻՒՆԸ.—Ձեռնհաս պաշտօնատունը ծանոյց պէտք եղած տեղերը՝ գործադրել անառներու, հանքերու եւ երկրագործական պաշտօնատունին մէջ կազմուած յանձնաժողովին կողմէ որոշուած դիտական միջոցները՝ օսմ. երկիրներու մէջ բամպակի մշակութիւնը աւելի զարգացնելու համար։ Նաեւ քարձաւաս երկրագործներէ եւ մասնագէտ անձերէ տեղեկութիւն առնուլ թէ ի՞նչ ընել հարկ է, որպէս զի վերջերիս միջոցներուն գործադրութիւնը ապահովելու համար դրամագլուխի հայթայթութիւնը դիւրացուի, սպառման միջոցներ գտնուին եւ աւելի շատ բերք առաջ գայ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ արտաքին գործոց նախարարութիւնը, կ'ըսէ Մոնիդիտոր, ծանոյց Իտալիոյ կառավարութեան թէ պիտի ջնջէ անցագրի ձեւակերպութիւնները՝ անոնց մասին որոնք դ րծով եւ կարճ ժամանակի մը համար Պուլկարիոյէն Իտալիա կ'երթան եւ փոխադարձաբար։ Անցագրին տեղ արտօնագիր մը պիտի տրուի հինգ օրուան համար։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, երէկ իրիկուն, հացկերոյթ մը տուաւ։

ՎՍԵՄ. ՀԸՆԳԻ ՊԷՅ.—Տպագրական Տեսուչ Վեհմ. Հընգի պէյ որ ապաքինած ըլլալով այսօր թէեւ պիտի սկսէր իր պաշտօնատեղին յանձնել, սակայն դեռ քանի մը օր սենեակէն դուրս պիտի չկրնայ ելլել, վասն զի դեռ կատարելապէս առողջացած չէ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԹԵԼԵՐ.—կ. Պոլսէն մինչեւ Ֆաս (Պասրայի ծոց) երկաթուղիի հեռագրական թելերն Իսկենտերունէն մինչեւ Հալեպ եղած մասին վրայ 65 քիլոմէթր թել երկարած է երկու չաթթանոցի միջոցին։

—Հալեպէն հեռագրական երրորդ թել մը պիտի երկարի։ Աշխատութիւնները սկսած են։

ՈՍՏԻԿԱՆ-ՋԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ.— Ջանքերս պաշտօնատունը ծանոյց հարկ եղած տեղերը որ նահանգներու մէջ ասիական-զինուորները ու անոնց սպաները ընտրուին բարի վարքի եւ իրենց զինուորական ծառայութիւնը կատարած անձերէ, անոնց ասիական բարբարոսները բարբարոսին հանուիրեան համար ձայն կառարուի, եւ ասոր տարի չարաւնակ ծառայողները եւ կամ իրենց պաշտօնին կիրառմամբ պահուն հիւանդացողները հանդարտեան կուլուին. նաեւ այդ առթիւ ըլլալիք ծախքերուն համար ալ պէտք եղած գումարները սահմանուին։

ԶՐՀԱՆԿԻՐ ԽՈՒՄԲԵՐ.— Բոլոր նահանգները հեռագրաւ ծանուցեցան՝ շուտով տեղեկագիրներ ղրկել պետական Խորհուրդին՝ նահանգաց մէջ կազմուելիք զինուորական ջրհանկիր խումբերու համար։

ԱՏԱՆԱՑԻ ՇՐՋԱԿԱՅ ԷՆԹԱՐՔ գումարակին մէջ երեւան հանուած արծաթախառն կապարի երկու հանքերու մասին քննութիւն կատարելու համար սպասկայտի դեր-գնդապետ Մէհմէտ Նուրի պէյ նոյն տեղը պիտի երթայ։

ՇԱՂԿԱՆՑ.— Երեք չաթթանոց միջոցին Բեւրայի մէջ լոյս ու հրեայ հասարակութիւններէն ծաղկեփոխ քառնչլոյս մահեր պատահած ըլլալով եւ նկատելով որ ասոր պատճառը այն է թէ նոյն հասարակութենէն ամանք չեն ուզեր իրենց աղջիկները պատաստել ասլ, այդ մասին հարկ եղած զեկոյցը եղաւ Ցուցնց Պարքարարներն եւ Հրէից Խնամատարին։ Միանգամայն ծանուցեցաւ պէտք եղած տեղերը որ պատաստած խոյս ալուղները օրէնքին արամադրութեանը ենթարկուին։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐԷՆ դարձող 54 ուսանողներ եւ 149 նաւագներ երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեցին Սեզուրեվիչ շոգենաւով եւ այսօր ալ Օռնտա պէտ ուղեւորին։ Առանց հետ կան Սիմինիչ զօրավարը եւ Սեվաստոբոլ, Ռիբիքգան եւ Բալլաստ մարտանաւերուն հրամանատարները։

ՑՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐ.— Նավթարտադրանքի մէջ մեծահարուստ Ցոյն մը՝ Եանի Քիրիաքօ քանի մը տարի առաջ կատարած էր որ իր թողած հարստութիւնը իր եւ կնոջը մահէն ետքը պատկանի ծննդավայրին՝ Տրապիզոնի նահանգին յունական վարժարաններուն։ Եանի Քիրիաքօ քանի մը տարի առաջ մեռած ըլլալով, վերջերս կինն ալ մեռաւ, որով թողած հարստութիւնը, արժեթղթերէ բաղկացած բանալուն կարեւոր գումար մը, Ամասիոյ Տրապիզոնի յունական վարժարաններուն։ Տրապիզոնի յունական եկեղեցիին մէջ վերջերս հոգեհանգիստ կատարուեցաւ։

ՍԵՐԳԻՈՅ եկմանկան նախարդ նախարար Պ. Բեգովիչ, երէկ, Պելգրատէն կ. Պոլիս ժամանեց։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.— Հիճազէն վերադարձող ուխտաւորներուն առաջին մասը, այս առաւ, Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց Խաչվէի Միճիէ շոգենաւով։

ՊԱՐՍԻԿՆԵՐԸ. Մարտիրոսի 10ի առթիւ, առջի գիշերուան արարողութիւններէն ետքը, երէկ առաւ Շիրքէթի շոգենաւով Սկիւտար անցան եւ նաւամատոյցէն մինչեւ Սելիմ Աղայի Տէրէսի աղօթելով դարձին մեծ թափօր մը կազմած։ Հոն մինչեւ իրիկուն ուշի արարողութիւններ կատարուելով, բիւրաւ ուրախութիւն եւ նիրկանութիւն կատարուեցան։ Իրիկունը դարձեալ Շիրքէթի շոգենաւերով Պոլիս դարձան։

ՄԱՏՈՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.—Ռիւժիի վարչութիւնը երէկ որ առաջ իմանալով որ փոխուած ծխախոտ պիտի բերուի Մարիգիլդի ծովեզերքը, երէկ դէմառ դրկեց՝ հսկողութիւն կատարելու համար։ Ար դարեւ քանի մարքանենդներ մակոյկով հինգ հարիւր օքա ծխախոտ բերին, սակայն դէմերուն ներկայութիւնը նշմարելով, ծխախոտը հոն թողուցին եւ ցամաք ելան ու փոքան։ Ռիւժիի դէմերը գրաւեցին այդ մակոյկը ու ծխախոտները։

ՈՒՆԳԱՐԻԱՅԻ ՀՐԴԵՀԸ.— Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Ունգարիոյ հրդեհը բռկած էր Հոմի Ֆերհոս էֆ.ի տունէն եւ անոր եղբօրը Հասան էֆ.ի տունն ալ որ կիսոյ կը գտնուէր, մինչեւոյն տանն բռնկած էր։ Այդ երկու տուներէն կարելի չէ եղած կարօտի աղատել։ Նաեւ հազար հինգ հարիւր ոսկիի արժէքով գոհարեղէններ եւ կարգ մը զարդի ոսկիներ տրած են։ Առանց երեւան հանելու համար մասնագէտ անձ մը բերուեցաւ։

— Բաղաքապետութիւնը երէկ ալ երկու հարիւր հինգ օքա հաց բաշխեց հրդեհեալներուն։

ՀԻՆԳ ՀԱՐԻՒՐ ՈՍԿԻի ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Պոլսոյ Ֆաթիհի կողմը, Սբբա Գահուելիէր, որմնարանի մը տերը՝ Բիւնիամին Իսմիլ սահմանութեան դիմելով յայտարարեց թէ ալտակերը՝ Մէհմէտ իր հինգ հարիւր ոսկին գողցած է։ Մէհմէտ ձերբակալուելով հարցաքննուեցաւ, սակայն ուրացաւ։ Իսմիլ պնդեց թէ ինքը առաջ որմնարանին պարտէզը գտնուած տաղաւարին մէջ անկիւնը հողին մէջ թաղած հինգ հարիւր ոսկին Մէհմէտ, իր բարեկամութիւնը պահուն, գողցած ու փախած է։ Հարցաքննութիւնը կը շարունակուի։

ՈՃԱՌԳՈՐԾ ՏՂԱՒ.—Անցեալ երկուշաբթի իրիկուան մէջ, Գարապուրուն, երկու տղայ՝ մէկը հայ ու միւսը յոյն, երկուքն ալ հազիւ տասներեք տարեկան, թաւշեկ թաղնելու պահուն վէճ մը ունեցան որ կռիւի փոխուեցաւ։ Հայ տղան դանակ մը մեջ յոյն տղուն փորը ու փախաւ, բայց յոյնը կրցաւ անոր հասնիլ հոնտել եւ իր կարգին ինքն ալ Հայը վիրաւորց դանակով։ Երկու տղայքն դեռեւին փոխուած գրասենեակներ։

ՊՈՒԼՍՈՅ ՖԻՆՃԱՆԷՐԻՐԻ կողմէ, երէկ, սնանկ չինող Լաթֆիի գործատուներէն Խալիլ եբէ բէվուվէրը կը մաքրէր, դիպուածով կրակ առաւ եւ գնդակը անոր ձախ ս ունգը մխուելով հոն մնաց։ Խալիլ հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԱՆԱՏՈՂԻի երկաթուղիին 9դ չաթթանոց (փեսր. 26էն մարտ 4 Ն. Տ), հասարակ իւրաքանչիւր քիլոմէթրի համար տպէս եղած է.—Հայտար Փաշա-Էսկիսիրի գին (578 քիլոմէթր) 7,850 ֆր. ան. ցեալ տարիէն 1,205 աւելի եւ միւս չաթթանէրն՝ 374 պակաս։ Իսկիսէր-Դենիզլի գին (445 քիլոմէթր) 7,086 անցեալ տարիէն 4,632 աւելի եւ միւս չաթթանէրն ալ՝ 2537։

ՄԱՐՍԱՑԻՆ պաշտօնեաները, առջի օրը, Զալաթիոյ մէջ տասը հազար պարակ պարկեր բանեցին որոնք առանց մաքի փոխուած էին։ Առանցմէ երկին մաքս առնուեցաւ։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ!!!. — Ford. Thürmer-ի դալնոկի վաճառատունը, որուն գերազանցութիւնը ամենուն կողմէ ճանչցուած է կ. Պոլսոյ մէջ, փոխադրուած է Բեյօղ, Մեծ Փողոցին վրայ, Ագնատար տնի փողոցը, Թիւ 18, Կալաթա-Սերայի դիմաց։ 9—15

Տես չորրորդ երես ԲՐԻՆԹԱՆի մեծ վաճառատան ծանուցումը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ուսումնական Խորհուրդը իր չաթթանոցի նիստը գումարեց երէկ Զալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ եւ զբաղեցաւ ի մէջ այլոց հետեւեալ խնդիրներով։— Ամասիոյ ազգ. վարժարանի ուսուցիչները ասկէ առաջ արուածները բարձած ըլլալով, Խորհուրդը այս անգամ ուշադրութեան առաւ Վիճակին Բազ. ժողովին այդ մասին ղրկած պատասխանագիրը, ինչպէս նաեւ բաղաքական ուսուցչաց նոր դասագրքերը եւ դիտելով որ խնդիրը բազմամարդի հանգամանք մը ունի, եւ Վիճակին առաջնորդը ներկայ չէ, տրուեց խնդրել Ս. Պարտիրարքէն որպէս զի հաճի յանձնարարել մասնաւոր Վիճակի մը հոգեւոր հովիւին անձամբ անձին երթալ Ամասիա եւ քննութիւն մը կատարել իրաց Վիճակին վրայ եւ յայտագրել արդիւնքը։— Նաեւ Դարբի ազգ. վարժարանի Հոգաբարձութիւնը կը յայտագրէ թէ դպրոցին տեսչի անուանուած է ուսուցիչ Կիւմիւշեան Մկրտիչ էֆ.ն։ Ցիշեալ ուսուցիչն արդէն ծանօթ ըլլալով իր բազմամեայ պաշտօնավարութեամբ, Խորհուրդը կազմական կանոնագրքին 41դ յօդուածին համաձայն վաւերաց տեսչութիւնը եւ որոշեց յայտագրել Ս. Պարտիրարքին ի հաստատութիւն։— Գալաթիի ազգ. վարժարանին դասախօսական ուսուցիչ Ցորութիւն էֆ. Մկրտիչեան եւրոպական երաժշտութեան համաձայն դասագրքեր մը պատրաստած եւ ներկայացուցած էր։ Խորհուրդը որոշեց կանոնական քննութենէ ետքը պատ ու պատշաճ տնորինել նոյն գործին նմանամամբ։—Նոյնպէս Խորհուրդը որոշեց վերոյիշեալ կանոնական քննութեան ենթարկել Ամասիոյ եւ Մարկոս էֆ. Թէրզեանի պատրաստած «Գրաբար Քերականութեան» Ա. մասը, զոր հեղինակը առաջարկեր եւ դիտաւորութեանց վրայ վերջաբաներ եւ կրկին ներկայացուցեր էր։— Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ Ռուսաբոյի Ս. Ցավանեան ազգ. վարժարանի ուսուցչուհւոյն խնդրով։

—Ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետը, փետրվ. 13ին, Ս. Էջմիածնէն Թիֆլիզ հասեր, եւ ներկայ ըլլալով կատարուած հոգեւոր պաշտամունքին վանքի մայր եկեղեցիին մէջ, քարոզեր եւ օրհներ է ներկայ բազմութիւնը։ Փետրվ. 14ին կատարուած արարողութեան եւս մասնակցելէ ետքը, դարձեր է Մայր Աթոռ։ Ն. Ս. Օծութիւն բաւական կազդուրուած կ'երեւէր։

—Թիֆլիզի առաջնորդ Տ. Գարեգին եպիսկոպոս գաղաքին երեւելիներէն ազգասէրներ մը կազմեր է, հացագին զրկելու համար կովկասի կարօտեալներուն, որոնք վնասուած էին այս ցրտաշունչ եղանակին մէջ տրրոյ անեւանական տագնապէն եւ առեւտրական դադարէն։

—Առանձի Կրօն. եւ Բազ. ժողովները շնորհակալութիւն յայտնած են Ս. Պարտիրարք Հօր, իրենց առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վ.ի պաշտօնին վերաբերեալ ամէն տեսակ դիւրութիւն եւ աջակցութիւն նուիրած ըլլալուն համար։

—Բերայի եկեղեցւոյ Պարսից Հաւատքի Ծառայասիրաց ընկերութիւնը իր հօթը տարուան մասնակցութեան հաշուեցոյցը Տնտես. Խորհուրդին ղրկած է՝ վաւերացուելու համար։

— Նէնի Դարբի Բազ. Խորհուրդը եւ կեղեցւոյ անուանի մէկ բացը գտնելու համար Թատերական ներկայացում մը տալ որոշած ըլլալով, խնդրած է Պարիսարքարանէն որ պէտք եղած արտօնութիւնը տացուի ձեռնհաս իշխանութենէն։

—Ռուսաբոյի Ցավանեան վարժարանին ուսուցիչներուն եւ ուսուցչուհիներուն ծանօթ գրիգորեանական խնդիրը Ուսումն. Խորհրդոյ կողմէ քննուած եւ այդ ուսուցիչներէն ու ուսուցչուհիներէն մէկ քանիին հոս կանչուիլը յարմար դատուած ըլլալով՝ նոյն Խորհուրդին կողմէ. Պատրիարքարանը հարկ եղածը որոշեց անոր մասին։

— Ֆոթայի ազգ. վարժարանին մասին անպատասխան տեղեկութիւններ հասած ըլլալով Պատրիարքարան, Ս. Պատրիարքին առաջնորդին ուշադրութեան յանձնեց խնդիրը։

—Ազգ. Պատրիարքարանէ չրջաբերականներ զրկուեցան բոլոր Թաղ. Խորհուրդներուն, յանձնարարելով որ ազգ. վարժարանց երկսեռ աշակերտները պէտք է պատաստուին ամէն երեք տարին անգամ մը եւ անմիջապէս ցուցուին չպատաստուողներուն, երբ ներկայանան պատաստուելու՝ որոնք չնորհիւ Վեհ. Սուլթանին՝ պատրաստ են ձրիաբար պատաստելու։ Նոյնպէս յանձնարարուած է որ իրենց իրաւասութեան տակ գտնուած թաղեցի ծնողքներն ալ յայտարեն, որպէս զի պատաստուած տղաքը իրենց աղաքը եւ օգտուին կայս. կառավարութեան այս շնորհէն, որով կարելի կ'ըլլայ մանուկներու եւ մինչեւ իսկ մեծերու համար աղեւորի դարձած ծաղկի հիւանդութեանց առաջքը առնել։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիկին Մանիկ Ունճեանի յուղարկաւորութեան ատթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Ցարութիւն էֆ. Մ. Տօրիկեան ի Պանտրմա։

Աղօրեալ Հեռագիրներ

ՕՍՊԻՏԱԼ ՍԲ ՅԱՐՈՅՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԹՈՒՐԻՈ, 17 մարտ.— Օնամ մարէշալը հետեւեալը կը հեռագրէ.

«Թիւ-Լինկի չրջականները կոյսին մեծաքանակ ուսելիք եւ չոր թոս, որոնց եկեալ երրորդ Ռուսերը տրած էին, այդ տեղերէն հեռանալէ առաջ։ Թիւ-Լինկի մէջ ալ բազմաթիւ գերիներ բռնեցինք, բայց անոնց 'իդ Թիւին վրայ տակաւին տեղեկութիւն չունիմ։ Հոն մեծաքանակ պարէն ձեռք անցուցինք։»

ԲԵՌԵԼՍՊՈՒՐԿ.— Բարբաթքին զօրավարը կը պատէ Ռուսիոյ կայսեր ընդհանուր թիկնապահի տիպարը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ադեքսանդրիայէն երէկուան թուականով կը հեռագրեն Տկլի Գրոպիին։

«Ռուսական նաւային կցորդ Շվանք գնդապետը Բոս-Սպիտէն ճամբայ ելաւ դէպ ի Ճիպ-Լիր։ Այս ուղեւորութեան պատճառն է այն պարագան որով ածխարտի նաւերը չուզեցին ածուխ տալ Ռոճէսթվենսքիի մարտանաւերուն։

ՊԵՐԼԻՆ.— Բեղերպուրգէն կը հեռագրեն Ռիւթերի թէ Ռուր զօրավարին նախագահութեամբ յանձնժողովը կազմուեր է՝ քննելու Բարթ-Արթուրի անձնասուութեան պայմանները եւ դատելու Շթասել զօրավարը։

ԹԱՆԱՆԱՐԻՎ.—Ռուսական նաւարանը, Ռոճէսթվենսքի ծովակալին հրամանատարութեամբ ռուս. Նիսի-Պէհիէն ճամբայ ելաւ. կէսօրէն ետքը, սակայն օ՛ւր երթալուքը յայտնի չէ։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր հ՝ աղդիներ հրատարակուած են այսօրուան մեր Դիշերուան Հեռագիրներուն մէջ)։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի Սրեսփ. ժողովը. 32ի դէմ 518 ձայնով, անփոփոխ ընդունեց զինուորական օրէնքը՝ երեսուարեան ծառայութեան համար։

— Երեսփ. ժողովը երեքշաբթի օրը պիտի սկսի վիճաբանել նեղեալներու եւ Պեռաթեան բժշկանոցի օրինագիծին վրայ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Մարտ ամիսը չվերջացած եւ եւլմական նոխարար Պ. Բուլուի վերադարձին անմիջապէս ճիշդ գումարը ու չրջաբերութեան հանուելու թուականը պիտի հրատարակուի։

ԹՂԹԱԲԵՐԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ, 15 մարտ.— Մարտ 13ին նիքոլա կայսեր նախագահութեամբ գումարուած զինուորական Խորհուրդին մէջ, որուն կը մասնակցէին արքունեաց հրամանատար Ֆրէսրիքս զօրավարը, Տրակոմիրով զօրավարը, Վարոնցցով-Տաշքով իշխանը, Ալեքսէյեվ ծովակալը եւ ուրիշ զօրավարները, որոշեց թէ պատերազմի անյաջողութեան բուն իսկ պատճառը պէտք է վերագրել այն պարագային թէ Թշնամիին նկատմամբ տեղեկութիւն առնուած չէ։ Ասկէ զատ հոսկացուցաւ նաեւ թէ Բարբաթքին զօրավարը որ եւ է միջոց ձեռք չէ առած՝ ուսելիքները, զէնքերը եւ ռազմամթերքները Խարպին փոխադրելու համար։

— Թղթակիցներու քննիչ Սերկեյ Միխայլովիչ մեծ դուքսը մօտերս պատերազմի դաշտը պիտի երթայ՝ Թղթակիցներուն վիճակը քննելու։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ֆուսանէն հասանող ռուսական զօրաբաժանները քանի մղան դէպ Ուսուրի։ Խարհրդոյ կողմէ քննուած եւ այդ ուսուցիչներէն ու ուսուցչուհիներէն մէկ քանիին հոս կանչուիլը յարմար դատուած ըլլալով՝ նոյն Խարհուրդին կողմէ. Պատրիարքարանը հարկ եղածը որոշեց անոր մասին։

— Ֆոթայի ազգ. վարժարանին մասին անպատասխան տեղեկութիւններ հասած ըլլալով Պատրիարքարան, Ս. Պատրիարքին առաջնորդին ուշադրութեան յանձնեց խնդիրը։

—Ազգ. Պատրիարքարանէ չրջաբերականներ զրկուեցան բոլոր Թաղ. Խորհուրդներուն, յանձնարարելով որ ազգ. վարժարանց երկսեռ աշակերտները պէտք է պատաստուին ամէն երեք տարին անգամ մը եւ անմիջապէս ցուցուին չպատաստուողներուն, երբ ներկայանան պատաստուելու աղաքները, որոնք շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին՝ պատրաստ են ձրիաբար պատաստելու։ Նոյնպէս յանձնարարուած է որ իրենց իրաւասութեան տակ գտնուած թաղեցի ծնողքներն ալ յայտարեն, որպէս զի պատաստուած տղաքը իրենց աղաքը եւ օգտուին կայս. կառավարութեան այս շնորհէն, որով կարելի կ'ըլլայ մանուկներու եւ մինչեւ իսկ մեծերու համար աղեւորի դարձած ծաղկի հիւանդութեանց առաջքը առնել։

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 4 Մարտ		
Օսմ. Գանսոլիսի Մաց.	Օ.Ո.	96 04
Ամէնէն բարձր դին	»	96 13
Ամէնէն վար դին	»	96 03
Բուսէլիի երկաթուղի դոց	ֆր.	132 12
Ամէնէն բարձր դին	»	132 87
Ամէնէն վար դին	»	132 12
ԲԱՑՈՒՄ 5 Մարտ		
Օսմ. Գանսոլիսի Մաց	Ֆ.կ.	95 35
Բուսէլիի երկաթուղի	ֆր.	131 50
Շիրքէթի Խայրիէ	»	30 —
Օսմանիէ	»	— —
Ռէժի	»	16 10
Օսմ. Պանքա	»	— —
Ցունական Պանքա	»	434 —
Տէրքօս	»	250 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 02
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	»	6 25
» » մուխտար	»	2 10
» » պարտաթուղթ	»	485 —
Բարափ Կ. Պոլսոյ	»	513 —
Թրանսվալ	»	92 —
Բրէսթի Ֆանոիէ Լիէբսիէն Ա.	»	306 —
» » « Բ	»	269 —
Լավրիոմ	»	47 50
Անատոլիի երկթ. բաժնեթուղթ	»	12 97
» » պարտաթուղթ.	»	530 —
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	ՂԲ.	— —
» » » չէք	»	110 15
Բարիզ » »	ֆր.	22 82½
» » » չէք	»	— —
Պերլին անառկաս չէք	մարք	18 56
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21 75
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԸՆԹԱՑՔԸ		
20 ֆրանքնոց	ՂԲ.	97 24
Անգլիական ոսկի	»	110 07
Բոլ Էմբէրիալ	»	90 —
Բրիմից	»	51 08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 08
Մէճիտիէ	«	— —
Բուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	3 58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Մարտ		
Անգլիական Քոնսոլիտ		91 31
Միացեալ Օսմ. պարտք	բաց.	87 37
	դոց.	87 —
Օսմանեան Պանքա		14 —
Ռուսական 1888–1889		87 50
Հելլենական 5 %		70 75
» Մոնոբոլ		51 63
Պուլկարական 1892		97 50
Լիվրիէն իւնիֆիտ		106 87
Ճապոնական %		87 —
Թրանսվալ		3 62
Զէրբրքս		1 75
Փոխանակագիր		25 31½
ԲԱՐԻԶ, 17 Մարտ		
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99 42
Միաց. Օս. պարտք.	բաց. ղ.	90 75
	դոց. »	90 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	601 —
Օսմանիէ	»	— —
Բուսէլի երկաթուղի	»	134 25
Օսմ. մաքսատուն	»	477 —
Օսմ. Ռէժի	»	367 —
Բրիսիլիթ Թիւրք 4 %	»	511 —
Բուէրտ Լիսնէ դուբանը կտ.	»	1142 —
Իտալական Ռանթ	»	— —
Սպանիական արտաքին	»	91 37
Աւստրիական	»	103 10
Թրանսվալ	»	93 50
Ռուսական 4 % 1901	»	87 20
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25 200
Դրամագեղջ	»	— —
ՎԻԷՆՆԱ, 17 Մարտ		
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239 80
Բուսէլի երկաթուղի	»	143 25
Օսմ. Ռէժի	»	— —
ՊԵՐԼԻՆ, 17 Մարտ		
Միացեալ պարտաթուղթ	ֆր.	88 50
Բուսէլի երկաթուղի	»	130 75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	104 40
Փխն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 350
ՊՐՈՒՍԷԼ, 17 Մարտ		
Օսմ. միացեալ պարտք		— —
Բուսէլի երկաթուղի		— —

ՓԼՈՒԶՈՒՄ!

ՇԷՄԻՉԷՐԻ ԻՒՆԻՎԷՐՍԷԼ

399, Բերա Մեծ Փողոց 399

ԲՈՆԱՊԱՏՈՒԱՄ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Սկսեալ 1905 փետր. 14)27 Շաբաթ օրեն

ՓԼՈՒԶՈՒՄԻ ՊԱՏՏԱՌԱՌԱՒ

ԱՆԼՈՒՐ ԳԻՆԵՐ

65 8—15

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆ

Société Producteur de France Péra

Ֆրանսական արտադրութիւնց Ընկերութիւն Բերա

ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԴՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐՈՒ ԱՐԺԱՆԱՑԱՒՆ ՁԱՆԱՁԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒՄ ՄԷՋ

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆԸ, ամենէն չատ քինինամ պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հզաւ չատուկ տունկերով։ Իր կորովին ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առաւուն անօթի փորոնց կամ ճաշէն առաջ առուած տանն բարիւր ազդեցութիւն մը կունենայ։ Այդ ըմպելիին չնորհիւ՝ մարդուս սպառած ուժերը կը վերասորգուին եւ տենդ դէր կը մնայ։

Ծանօթ. — Անխիղճ խարդիկ մեր վաճառատնիչը կեղծած ըլլալուն։ Ամէր Բիքոն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չտանին. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Լիոնի ու Ֆոպրիքայի դրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ

Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ։

Պ. Պ.

Բ. Պոնոմի Գալաթիա

Ա. Ռէյչիա »

Էքզոնոմիք Գոսբլուաթիվ Գալ. եւ Բերա

Իոզաուիս Սիւսոնէ »

Բարտաբուլ եւ Մէլլէ-Թիատէ »

Ժ. Սթավրոբուլ »

Քօթթաքի եղբարք »

Վէնսան Գասատեան (դեղավ.) Կ. Պոլիս

Մէհմէտ Բեաղիմ » »

Տ. Մէղիքի որդի եւ Ընկ. » »

Մ. Մէղիքի » »

Թ. Լինս » »

Պ. Սէֆերեան » »

Ժ. Վօնթիդիմոս

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON D'ÉTÉ, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en un seul colis-postal.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, *franco destination*, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement.

ԴԺՈՒՍԱՄԱԲՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՄՈՒԼԱՅԻ

Վարկենապես կը բուժուին ՇԱՆՏՐՈՆԻ "ԿՈՒԹ ՏԷ ԲԱԼՈՆԻՆՈՎ

Ազդեցիկ բնդդէմ

ՍՊԻՏԻ ՀԻՍԱԿԱՊՈՒԹԵԱՆՑ ԲՈԼՈՐՏԻՆԵՐ ԵՒ ԹԱՆՁԱՑԻ

Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, եւ բոլոր դեղաբանները

Khedivial Mail Line

(Բրիվալ Մէյլ Լայն)

Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկը Գոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Բրինս Ալպաս չոգենաւը, նաւապետ Անտէուլիէ, յառաջիկայ երեքշաբթի, 21 մարտ 1905 (Ը. Թ.) ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միթիլէ, Իզմիր եւ Պիրէան։

Աղեքսանդրիա կը ժամանէ չորրորդ առաւօտ. իսկ Աղեքսանդրիայէն Պոլիս ամբարդող չոգենաւներ կը ժամանէն ամէն կիրակի, կէս օրէն ետքը ժամը 4ին (Ը. Թ.)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարտիին վրայ։ Մէյլինկիլի խան, իսկ ժամանելիքը, Պոլիս, Վալիէ Սուլթան խան։

COMP RUSS

Navigation a Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաբաթական երթեւեկութիւններ

Մարտ

Գշ. 1,14 Ցերեկաւաթոյլ ժամը 30ին առաւօտեան Տարսանա, Միտիլի, Իզմիր, Փիրէ, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Յաֆա, Որ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։

Ե. 3,16 Օսէան ժամը 10ին առաւօտեան

Շբ. 5,18 Մէնէլիաս, Իզմիր, Փիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին առաւօտեան։

13 Օսէան ժամը 2ին իրիկուն։ 8—56

ՔՈՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բռնէ Լիվերպուլի եւ Արեւելեան ճիւղեր

Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն
Իվերնիա	18900	Յայնանիա	850
Մաթանիա	18900	Քանատիանիա	484
Լուքանիա	12950	Էլտրա	3272
Քամպանիա	12950	Թուրքիա	2945
Սալոնիկա	8345	Բոսնիա	2930
Սամարիա	8123	Մերսիա	2931
Թիւնիսիա	3126	Նուբիա	2551
Սէրպիա	7292	Սիրիա	378
[illegible]	7269	Տանուբիա	16

Շերպուր չոգենաւը. Նաւապետ Պէնիսըն, մարտ 22ին Լիվերպուլէն նաւ կը ժամանէ ընդհանուր վաճառքով։

Գիտել տալ ՇՈՒԼԻ ԵՒ ՍԻԿԸՐ

33 50 Joly et Seagor

Մէյլանէթիլի խան. Թիւ. 6. 7. 8. Ղալաթիա, Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

ՅԱՐԷՆ. ԼԻՎԼԷՆՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի եւ Արեւելեան ճիւղեր բանեցնող

Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն
Գլասկոյիան	10500	Տրանիա	3500
Լամէնիան	10500	Իսկանդրիան	3506
Գէորգիան	10500	Տանուպ	3500
Լանկաստրիան	9000	Կրէտիան	3500
Ֆլորէնտիան	9000	Նուբիան	3500
Նորվեգիան	8000	Գանգէսիան	2500
Ֆրանսիան	8000	Ֆլորիդան	280
Գերմանիան	8000	Լէյտիան	200
Ֆինլանդիան	8000	Մինհա	900
Գանատիան	3700	Գեորգ	800
Ֆրանսիան	3700	Լիսաբոն	8
Եգիպտոս	3500		

[illegible]

Գիտել տալ Գարեգին Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԼՅՕՍ

Թիւ. 22—24. Գրիգոր Մէյլէթ խան, Ղալաթիա 10 9—50

PAPIER FAYARD ET BLAYN

կը բուժէ հարբու�ը, կուրծքի բորբոքումները, յողնաւոր, հնչում, վէրք ու Անեմոն զեղ այլուսիներու և կոշտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղաբաններու մէջ. (փնտռել մեր առարկայութիւնը)։ 9—41

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՊԱՎ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼԽԻ ՆԻ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Ֆր. Տնաճի ճիւղ 31,008,000 Ֆր. Տարային ճիւղ 15,264,915 Ֆր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ ԲՐԻՏԻ ԼԻՈՆԷ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Ալեքսանդրիան խան։

Լիազօր նեռկայացուցիչ
Գ. ՖԵՐՄԱՏԵԱՆ

14—50 23

Մանօր.—Գաւառներու մէջ լաւագոյն գործակալներ կը հրաւիրուին։

ԼՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԹՈՒՄԱԾԿԱՍԻԱՆ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, ԲԻԳԵՐՍԱՈՒՐԿ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ տրամներու, համբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու չոգենաւի մէջ, ապարանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սուսայլէ խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	16,666,667 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	142,585,000 »
Ապահովագրուածներուն վճարուած գումար	314,768,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագրին ու տոկոս	56,585,800 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ագարեան խան, Վկայոտա, Ղալաթիա։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 22—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Ընդհանուր Հայի Կ. Պոլսոյ եւ Օսմանի

Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն
Ալպանս	1009	Գամս	1497	Ոգոզ	1011	Մարմոր	724	Ռոգանրիա	136
Ալէքթ	2667	Գոնիգ	1908	Գրոսոս	1695	Մարէնիգ	2273	Սաֆոֆ	1113
Անտէլ	1841	Գոբսոս	895	Հիրա	775	Մարդէգ	3769	Տիբրա	1735
Արիսարբ	2377	Տիտոս	4311	Հիտատ	1581	Մարսոս	3587	Սիլիա	1193
Գասանս	1522	Տոմիրա	987	Հիտատ	3723	Միլ	1657	Սրէբր	1203
Գորգանիս	1264	Տուրս	1388	Հորմիս	3640	Մոնգոլիա	1735	Թասոս	1323
Գրամ	1076	Ֆրաբս	1713	Համաէր	895	Մուրաս	2409	Թ. Ուիլյամ	1546
Գրիւնտ	841	Տիրամս	5[illegible]4	Իսպ	2354	Նէրս	1033	Բարբա	3337
Գրիֆիթս	4461	Էգլոս	2464	Խոսոս	5440	Օմրա	4100	Բուլտոս	1470
Գէլբս	1371	Էլսորտոս	1520	Ծուսոս	1080	Օմրանիա	4036	Բուրիտոս	457
Գարիսոս	1837	Էրլոգս	1841	Գէլսոս	1053	Օրլանդո	1585	Ուլպինս	2429
Գամէս	1244	Տիտոս	954	Գոլդֆինչ	1807	Բալէրմա	637	Վասոս	1914
Դազոս	1084	Տիմուանա	1528	Գոլմս	1760	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիրգան	2789	Ցլամինկա	249	Լեսս	1053	Բլանդ	1229	Վլանդրիա	2396
Ոլսերս	1881	Ֆրանչիսքոս	4532	Լիբանոս	2272	Բիհալոս	1663	Եէտոս	1350
Ֆլոս	1697	Կամիլեա	3061	Լիվորնոս	1843	Բոլդ	1613	Էրոս	1203
Գոլդրաշ	4255	Կիկանս	1143	Լոնէզոս	2191	Ոմէր	1789		

Ընդհանուր վաճառքով հրաւէն հոս կը սպասուի։

Թանչ չոգենաւը, նաւապետ Թարն, մարտ 22ին։

Դիմել առ Գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԼՅՕՍ

Թիւ. 22—24. Գրիգոր Մէյլէթ խան, Ղալաթիա 10 9—50

ՍԻԿԱՐԻ ԹՈՒՂԹ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Կայսերական հրամանով արտօնեալ սիկարի թուղթի վաճառման առնուն Ընկերութիւնը կը ծախէ սիկարի թուղթեր ամէն մէկ տարի վրայ նշանակուած թրքաման վիճակահանութեան (Արեւելեան Երկաթուղւոյ) թիւեր. այս թիւերն ունեցողները իրաւունք ունին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան մասնակցելու որ երեւոյթը անգամ մը տեղի պիտի ունենայ, եւ պիտի չտրուի հետեւեալ կերպով.

1	վիճակ	պիտի	չտրի	Ա	թիւ	չտնողը	1	ունի	դահեկան 10000
1	»	»	»	Բ	»	»	1	»	» 1000
2	»	»	»	Գ	»	»	2	»	» 500 ոսկան
6	»	»	»	Դ	»	»	6	»	» 300 »
12	»	»	»	Ե	»	»	12	»	» 100 »
28	»	»	»	Զ	»	»	28	»	» 50 »
850	»	»	»	Է	»	»	850	»	» 10 »
900	Թիւեր պիտի չտրի իւրաքանչիւր վիճակահանութեան։								

Ուշադրութիւն. սիկարի թուղթի տեսակներ ունին թիւ մը եւ թուական որ վիճակահանութեան կրնայ մասնակցելու համար։

Մեր սիկարի թուղթը վիէննա կայսերական դպրոցը տարուէ եղած եւ հաստատուած է ամենաշնիւ տեսակէ եւ առողջութեան օգտակար բաւալ։

Ուրեմն գնեցէք մեր թուղթը որ 10 փարա է եւ իւրաքանչիւր տեսակը 100 երես միեւնոյն ժամանակ պիտի տանիք ոսկի դահեկան 10,000.

Անմիջապես կը վճարուին ամէն վիճակահանութեան վերջ երբ չտնողը սիկարի թուղթի տեսակի չտնող թիւով ներկայանայ Սալոնիք՝ Սալոնիքի պանքան. Կ. Պոլիս՝ Սալոնիքի պանքան. Իզմիր. Աթանասալա եղբարց Ընկերութեան ընդհանուր գործակատարներուն եւ ուրիշ տեղեր Ընկերութեան բոլոր գործակատարներուն։ 12—104

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն ԲԱՓԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Մարտ 21ին Անգլոյի, Մարսիլիոյէն.
» 28ին Միջերկրի Անտառ եղերքէն.
» 29ին Գիւմ Նիլ Անվէրսէն.

ՄԵՏԵՈՐԱՇՆԵՐ

Մարտ 22ին Անգլոյի, Սմիռն, Տրապիզոն, Գաթում եւ Նովոռոսիյսկ։
» 28ին Միջերկրի, ուղ. Մարսիլիոնիլ Անվէրս։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գալաթա. Կարմիր Քարտիէ քարտիին վրայ։

15 44—50 Թ. Ռ. ՊՈՂՈՍԻ

Աւագագոյր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Մարտ 1 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԵԻՐԻՒԻ ԳԻԾ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. թ. 222 առաւ. Առտու ժ.	ր.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. թ. 221 առաւ. Իրիկ. ժ.	ր.
10	25	մկն. Էսկի-Շեհիր ժմ.	1	25
11	7	» Կեօքճէ Գիւղք »	12	45
12	5	» Սարկոնճը Գիւնար »	12	3
12	59	» Ալասունա »	11	7
1	41	» Զէքիրլէր »	10	23
2	41	» Տէօյէր »	9	35
3	10	» Իշհանիյէ »	8	50
3	34	» Համամ »	8	23
3	44	» Կապլիկէօլ համամ »	8	14
4	31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7	43
5	11	» Գեօյիւք Զարպնիյար »	6	50
6	6	» Զայ »	6	3
6	51	» Իսկիշէհիր »	5	10
7	15	» Նասրխան »	4	45
7	46	» Ագ Շեհիր »	4	23
8	18	» Ազարի գեօյ »	3	43
9	—	» Զարուշէքը գեօյ »	3	5
9	38	» Իրկին »	2	33
10	25	» [illegible]ամբն-Խանը »	1	39
11	20	» [illegible]էրայ-Ինի »	12	57
11	52	» Մէյսան »	12	17
12	52	» Բուլնար-Գարը »	11	12
1	30	ժմ. Գօնեա ժկ.	10	30

ԵԼԱՖԵՈՒՆՏԷՆ ԲԷՕՐԱՀԷՍ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 222 առաւ. Առտու ժ.	ր.	Թ. 324 առաւ. Իրիկ. ժ.	ր.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 առաւ. Առտու ժ.	ր.	Թ. 323 առաւ. Իրիկ. ժ.	ր.
1	5	11	15	մկն. Ակասունա ժմ.	12	30	10	35
1	25	11	35	ժմ. Բէօթահէա մկն.	12	10	10	15

ՀԱՄԻՏԷԼ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 425 Իրան առաւ. Առտու ժ.	ր.	Թ. Իրան առաւ. Իրիկ. ժ.	ր.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Թ. 426 Իրան առաւ. Իրիկ. ժ.	ր.	Իրան առաւ. Առտու ժ.	ր.
5	36			մկն. Ատա-Բազար ժմ.	7	25		
5	54			ժմ. Համիտիէ մկն.	7	7		

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Մարտ. 1 (Ն.Տ.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 2 Ճամբ. Առտ. ժ.	ր.	Թ. 34 Խառն Առտ. ժ.	ր.	Թ. 4 Ճամբ. Առտ. ժ.	ր.	Թ. 6 Ճամբ. Առտ. ժ.	ր.	Թ. 8 Ճամբ. Առտ. ժ.	ր.	Թ. 10 Ճամբ. Իրիկ. ժ.	ր.	Թ. 36 Խառն Իրիկ. ժ.	ր.	Թ. 12 Ճամբ. Իրիկ. ժ.	ր.	Թ. 14 Ճամբ. Իրիկ. ժ.	ր.	Թ. 16 Ճամբ. Իրիկ. ժ.	ր.	Թ. Ճամբ. Առտ. ժ.	ր.	Թ. Ճամբ. Առտ. ժ.	ր.
Բարաքէօյ Կամարլ մկն	12	10	2	27	2	28	3	35	5	36	7	18	8	40	10	36	11	27	12	33				
Հայտար Փաշա ժմ.	2	30	12	47	2	48	3	55	5	56	7	38	9		10	50	1	47	12	53				
» մկն	12	40	1	12	2	55	4		6	1	7	43	9	12	10	55	11	52	1	—				
Բրգոլ Թօբրաք »	12	48	—		3	3	4	8	6	9	7	51	9	21	11	3	12		1	8				
Ֆէնէր Եօլու »	12	52	1	23	3	6	4	11	6	12	7	54	9	25	11	6	12	3	1	11				
Կէօղ Թէփէ »	2	56	—	—	3	10	4	15	6	16	7	58	9	30	11	10	12	7	1	15				
Էյէնքէօյ »	1	1	1	34	3	14	4	19	6	20	8	2	9	35	11	14	12	12	1	19				
Գօսթանճըք »	1	9	1	42	3	21	4	25	6	26	8	8	9	43	11	21	12	18	1	25				
Մալթէփէ »	1	18	1	54	3	29	4	33	6	34	8	16	9	54	11	9	1	27	1	33				
Գարթալ »	1	28	2	8	3	39	4	43	6	44	8	27	10	8	11	39	12	37	1	43				
Բէնտիք ժմ.	1	35	2	18	3	46	4	59	6	51	8	31	10	18	11	46	12	44	1	50				
» մկն			2	28									10	33										
Թուզլա »			2	50									10	54										
Կէյպզէ »			3	11									11	14										
Տիլ Իսքէլէսի »			3	33									11	36										
Թավշանճիլ »			3	43									11	46										
Հէրէքէ »			4	3									12	3										
Եարըմճա »			4	29									12	26										
Թիւթիւն Զիֆքլիք »			4	36									12	9										
Տէրինճէ »			4	48									12	50										
Իզմիր ժմ.			5	1									1	[illegible]										
» մկն			5	2																				
Պէյիւք Տէրպէնտ »			6	4																				
Սապանճա »			6	31																				
Համիտիէ »			7	—																				
Կէյվէ »			7	48																				
Աք Հիսար »			8	11																				
Մէբէճէ »			8	43																				
Լէֆքէ »			9	9																				
Վէզիր Խան »			9	46																				
Պիլէճիք ժմ.			10	27																				
» մկն			10	42																				
Բարաքէօյ »			11	51																				
Գէոկիւք »			12	37																				
Ին Էօնիւ »			1	25																				
Զուքուր Հիսար »			1	56																				
Էսկի Շեհիր ժմ.			2	36																				
» մկն																								

Այս կառախումբը 1905 մարտի 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ

ԴԱՐՁ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 1 Ճամբ. Առտ. ժ.	ր.	Թ. 3 Ճամբ. Առտ. ժ.	ր.	Թ. 5 Ճամբ. Առտ. ժ.	ր.	Թ. 7 Ճամբ. Առտ. ժ.	ր.	Թ. 31 Խառն Առտ. ժ.	ր.	Թ. 9 Ճամբ. Առտ. ժ.	ր.	Թ. 11 Ճամբ. Առտ. ժ.	ր.	Թ. 13 Ճամբ. Իրիկ. ժ.	ր.	Թ. 15 Ճամբ. Իր. իկ. ժ.	ր.	Թ. 17 Ճամբ. Իրիկ. ժ.	ր.	Թ. 33 Խառն Առտ. ժ.	ր.	Թ. 19 Ճամբ. Իրիկ. ժ.	ր.
Էսկի Շեհիր մկն.																					11	—		
Զուքուր Հիսար »																					11	39		
Ին Էօնիւ »																					12	13		
Գէոկիւք »																					12	47		
Բարաքէօյ »																					1	21		
Պիլէճիք ժմ.																					2	11		
» մկն.																					2	26		
Վէզիր Խան »																					3	3		
Լէֆքէ »																					3	42		
Մէբէճէ »																					4	20		
Աք Հիսար »																					4	47		
Կէյվէ »																					5	13		
Համիտիէ »																					6	14		
Սապանճա »																					6	32		
Պէյիւք Տէրպէնտ »																					6	57		
Իզմիր ժմ.																					7	30		
» մկն.									11	40											7	55		
Տէրինճէ »									11	58											8	10		
Թիւթիւն Զիֆքլիք »									12	9											8	21		
Եարըմճա »									12	21											8	32		
Հէրէքէ »									12	50											8	57		
Թաֆչանճիլ »									1	1											9	8		
Տիլ Իսքէլէսի »									1	15											9	19		
Կէյպզէ »									1	46											9	48		
Թուզլա »									2	7											10	10		
Բէնտիք ժմ.									2	27											10	32		
» մկն.	12	11	12	43	1	—	1	58	2	42			5	10	6	52	8	19	10	—	10	42	12	6
Գարթալ »	12	19	12	51	1	8	2	7	2	54			5	18	7	—	8	8	10	9	10	53	12	14
Մալթէփէ »	12	29	1	1	1	19	2	17	3	9			5	28	7	10	8	38	10	19	11	7	12	25
Գօսթանճըք »	12	37	1	9	1	27	2	25	3	22			5	36	7	18	8	4[illegible]	10	27	11	20	12	33
Էրէնքէօյ »	12	44	1	16	1	35	2	32	3	35	4	37	5	42	7	24	8	52	10	33	11	30	12	40
Կէօղթէփէ »	12	48	1	20	1	39	2	36	3	39	4	41	5	46	7	28	8	56	10	37	—	—	12	44
Ֆէնէր Եօլու »	12	52	1	25	1	43	2	40	3	45	4	45	5	50	7	32	9	—	10	41	11	40	12	48
Գրգալ Թօփրաք »	12	55	1	28	1	46	2	43	3	49	4	48	5	53	7	35	9	3	10	44	—	—	12	51
Հայտար Փաշա ժմ.	1	2	1	35	1	53	2	50	3	57	4	55	6	—	7	42	9	10	10	51	11	50	12	58
» մկն	1	[illegible]	1	40	1	58	2	55	4	[illegible]	5	—	6	5	7	47	9	15	10	56	12	15	1	3
Բարաքէօյ Կամարլ ժմ	1	27	2	—	2	18	3	15	4	27	5	20	6	25	8	7	9	35	11	16	12	35	1	23
» մկն																					իրիկ			

Այս կառախումբը 1905 մարտի 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ

Այս կառախումբը 1905 մարտ 14էն սկսեալ մինչեւ մարտ 31 կ'երթեւեկէ

Այս կառախումբը 1905 մարտ 13էն սկսեալ կ'երթեւեկէ